



EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.7.2022
COM(2022) 337 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Rapport om EU:s konkurrenspolitik 2021

{SWD(2022) 188 final}

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Rapport om EU:s konkurrenspolitik 2021

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Fortsatt ändamålsenliga konkurrensregler för framtiden – framsteg med den omfattande politiska agendan.....	4
2.1 Nya lagstiftningsinitiativ för att stärka de konkurrenspolitiska verktygen	4
2.2 Uppdatera antitrust- och koncentrationsreglerna och vägledningen för att anpassa dem till nya utmaningar	4
2.3 Uppdatera reglerna och vägledningen för statligt stöd för att anpassa dem till nya utmaningar	8
2.4 Anpassa GD Konkurrens till nuvarande och framtida genomförandebehov	13
3. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad	15
3.1 Verkställandet av antitrustlagstiftningen bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad	15
3.2. Kontrollen av koncentrationer bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad.....	19
3.3 Kontrollen av statligt stöd bidrog till den digitala omställningen och till en resilient inre marknad	20
4. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den gröna omställningen	21
4.1 Kontrollen av statligt stöd bidrog till den gröna omställningen	21
4.2 Verkställandet av antitrustreglerna och kontrollen av företagskoncentrationer bidrog till den gröna omställningen.....	23
5. Konkurrenspolitiken bidrog till en ekonomi för människor.....	24
5.1 Resilienta finansiella tjänster i EU	24
5.2 Statligt skattestöd och selektiva skatteförmåner	26
5.3 Konkurrenspolitiken fortsatte att bidra till att mildra den ekonomiska och sociala nedgången till följd av covid-19-pandemin	26
6. Förenade krafter för att forma en europeisk och global konkurrenskultur.....	29
6.1 Politisk konsekvens genom Europeiska konkurrensnätverket	29

1. Inledning

I kommissionens rapport om konkurrenspolitiken 2021, som riktas till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, beskrivs den viktigaste utvecklingen inom EU:s konkurrenspolitik och dess tillämpning under 2021.

Konkurrenspolitiken är en av hörnstenarna i EU:s inre marknad. En kraftfull tillämpning av konkurrenspolitiken ger EU:s företag och konsumenter valmöjligheter, innovation, kvalitet och konkurrenskraftiga priser. I linje med kommissionens prioriteringar främjar tillämpningen av konkurrenspolitiken även konkurrens för återhämtningen efter pandemin och en grönare, mer digital, resilient och inkluderande ekonomi i EU.

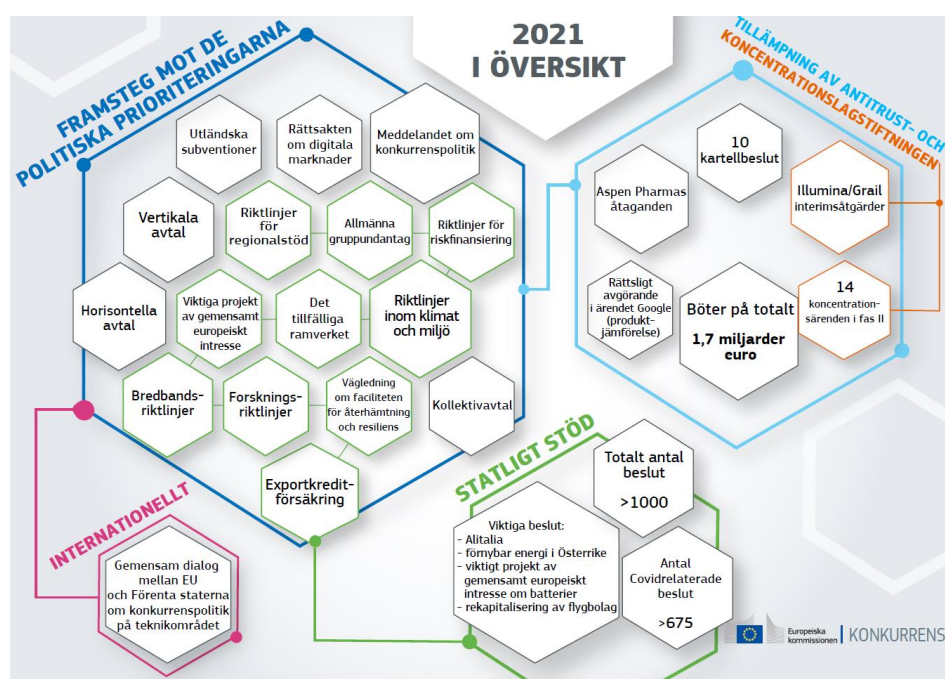
En stark och resilient inre marknad stöder entreprenörskap i alla dess skeden, gör det möjligt för företag av alla storlekar att få ut så mycket som möjligt av den inre marknadens stordriftsfördelar och utnyttja dessa stordriftsfördelar som en konkurrensfördel för att bättre kunna konkurrera i en globaliserad ekonomi. Det är viktigt att EU:s konkurrenspolitik tillämpas på ett ändamålsenligt och konsekvent sätt, samtidigt som den är tillräckligt smidig för att hantera aktuella och framtida utmaningar.

Under vice ordförande Margrethe Vestagers ledarskap fortsatte konkurrenspolitiken att spela en viktig roll i EU:s åtgärder för att hantera krisen under 2021, vilket visar att den har en inbyggd förmåga att reagera snabbt på plötsliga förändringar i ekonomin. Den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 möjliggjorde nödvändigt och proportionerligt stöd från medlemsstaterna till i övrigt sunda företag vars verksamhet äventyrades till följd av pandemin. Kommissionen har även stakat ut vägen mot en successiv utfasning av pandemirelaterade krisåtgärder enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder, tillsammans med åtgärder för att snabbstarta och locka privata investeringar. För att minska de negativa sociala och ekonomiska konsekvenserna till följd av Rysslands invasion av Ukraina kommer kommissionen återigen att utnyttja flexibiliteten hos verktygslådan för politiken för statligt stöd. Verktöylådan kommer att hjälpa medlemsstaterna att minimera de negativa ekonomiska konsekvenserna utan att snedvrider konkurrensen i EU mer än vad som är absolut nödvändigt.

Kommissionen fortsatte sitt arbete för att få marknaderna att fungera bättre för människor och för företag av alla storlekar genom att tillämpa EU:s konkurrensregler på områdena kartellbekämpning, kontroll av koncentrationer och kontroll av statligt stöd – inom den digitala sektorn och andra sektorer – med beaktande av varje marknads särskilda egenskaper. I detta sammanhang samarbetade kommissionen med medlemsstaternas nationella konkurrensmyndigheter och under EU-domstolarnas överinseende.

Såsom anges i kommissionens meddelande *En konkurrenspolitik som är anpassad till nya utmaningar*¹ håller kommissionen på att se över de konkurrenspolitiska verktygen i en omfattning som saknar motstycke –över 20 regelverk. Målet är att se till att EU:s konkurrenspolitiska instrument förblir framtidssäkrade och stöder EU:s gröna och digitala omställning, återhämtningsprocessen, åtgärderna som svar på den ekonomiska utvecklingen och främjandet av den inre marknadens resiliens.

Kommissionen arbetar även med att komplettera de konkurrenspolitiska verktygen med nya instrument som är avsedda att ta itu med utländska subventioner och digitala grindvakter. I maj 2021 lade kommissionen fram ett förslag till förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden². Under 2021 gjorde medlagstiftarna betydande framsteg med kommissionens förslag till rättsakt om digitala marknader.



Under 2021 fortsatte kommissionen sitt arbete med att effektivisera genomförandet av konkurrenspolitiken. GD Konkurrens fortsatte sina insatser för att digitalisera handläggningen av ärenden. Året medförde även stora förändringar eftersom tillämpningen av konkurrenspolitiken nu finansieras direkt via en särskild driftbudget. Programmet för den inre marknaden³ och dess komponent för konkurrenspolitik med en budget på 20,4 miljoner euro för 2021 leder till en stabil finansiering av åtgärder som förbättrar kommissionens verkställande kapacitet, politiska initiativ, internationellt samarbete och konkurrensfrämjande åtgärder. GD Konkurrens kommunikationsstrategi stöder den verkställande vice ordförandens

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén *En konkurrenspolitik som är anpassad till nya utmaningar* COM(2021)713, 18.11.2021.

² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden, COM(2021) 223 final, 5.5.2021.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 av den 28 april 2021 om inrättande av ett program för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag, området för växter, djur, livsmedel och foder och europeisk statistik (programmet för den inre marknaden) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) nr 1287/2013, (EU) nr 254/2014 och (EU) nr 652/2014 (EUT L 153, 3.5.2021, s. 1). Förordningen tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2021.

ambition att aktivt informera om konkurrenspolitikens fördelar på ett tydligt, konsekvent och kontinuerligt sätt.

2. Fortsatt ändamålsenliga konkurrensregler för framtiden – framsteg med den omfattande politiska agendan

2.1 Nya lagstiftningsinitiativ för att stärka de konkurrenspolitiska verktygen

Som ett led i EU:s digitala strategi⁴ för att hantera systemiska utmaningar som spridningen av cyberhot, hatpropaganda, desinformation, begränsad konkurrens och rättvisa på de digitala marknaderna lade kommissionen i december 2020 fram två lagstiftningsförslag, nämligen rättsakten om digitala tjänster⁵ och rättsakten om digitala marknader⁶. Rättsakten om digitala marknader innehåller en rad förslag på direkt tillämpliga skyldigheter för företag som agerar som viktiga grindvakter för företag och konsumenter på den inre marknaden. Rättsakten om digitala marknader var en fortsatt högt prioriterad lagstiftningsfråga under 2021 och medlagstiftarna antog sina respektive mandat i november och december 2021⁷.

I maj 2021 lade kommissionen fram ett förslag till förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden⁸. Stöd som beviljas av EU-medlemsstaterna övervakas noggrant, men subventioner som länder utanför EU beviljar till företag som är verksamma i EU kontrolleras i stort sett inte alls. De nya reglerna syftar till att ta itu med utländska subventioner som snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Enligt förslaget till förordning skulle kommissionen ha möjlighet att undersöka subventioner som utländska stater beviljar företag som är verksamma i EU, och i förekommande fall gottgöra de snedvridande effekter som orsakas av sådant statligt stöd⁹.

2.2 Uppdatera antitrust- och koncentrationsreglerna och vägledningen för att anpassa dem till nya utmaningar

Syftet med den pågående översynen av centrala antitrust- och koncentrationsregler är att utvärdera de gällande reglerna och vid behov anpassa dem så att de håller jämna steg med

⁴ Kommissionens meddelande *Att forma EU:s digitala framtid*, COM(2020) 67 final, 19.2.2020.

⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en inre marknad för digitala tjänster (*rättsakten om digitala tjänster*) och om ändring av direktiv 2000/31/EG, COM(2020) 825 final, 15.12.2020.

⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (*rättsakten om digitala marknader*), COM(2020) 842 final, 15.12.2020.

⁷ Pressmeddelande, ”Reglering av teknikjättarna: rådet enas om att öka konkurrensen på det digitala området”, 25 november 2021, se <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/11/25/regulating-big-tech-council-agrees-on-enhancing-competition-in-the-digital-sphere/> och pressmeddelandet ”Lagen om digitala marknader: Parlamentet redo att förhandla med rådet”, 15 december 2021, se <https://www.europarl.europa.eu/news/sv/press-room/20211210IPR19211/digital-markets-act-parliament-ready-to-start-negotiations-with-council>.

⁸ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden, COM(2021) 223 final, 5.5.2021.

⁹ Förslaget innehåller följande tre verktyg: i) Föreslagna koncentrationer där EU-objektets omsättning överstiger 500 miljoner euro och de utländska ekonomiska bidragen överstiger 50 miljoner euro skulle anmälas till kommissionen. ii) Anbud i offentliga upphandlingar i EU som omfattar utländska ekonomiska bidrag och där kontraktswärdet är minst 250 miljoner euro skulle anmälas till kommissionen. iii) Kommissionen skulle få befogenhet att på eget initiativ undersöka andra marknadssituationer, även mindre koncentrationer och mindre offentliga upphandlingsförfaranden. Kommissionen skulle ha exklusiv befogenhet att genomföra förordningen. Om de negativa effekterna av den utländska subventionen inte uppvägs av dess positiva effekter kommer kommissionen att ha befogenhet att ålägga gottgörande åtgärder eller godta åtaganden för att avhjälpa snedvridningen. Sådana åtgärder och åtaganden innefattar en rad olika strukturella eller beteenderelaterade korrigerande åtgärder, t.ex. avyttring av vissa tillgångar eller förbud mot ett visst marknadsbeteende. Kommissionen kommer även att ha befogenhet att förbjuda en subventionerad koncentration eller tilldelning av ett offentligt kontrakt till en subventionerad anbudsgivare.

marknadsutvecklingen, som har ändrat företagens arbetsmetoder. Ett exempel på det är e-handeln och onlineplattformarnas tillväxt. Kommissionen bedömer även om ytterligare vägledning till marknadsdeltagarna är nödvändig.

Översynen av reglerna om vertikala och horisontella samarbetsavtal fortsatte

Vertikala avtal, t.ex. avtal mellan leverantörer av varor eller tjänster och deras distributörer, är vanliga inom alla sektorer av EU:s ekonomi. I juli 2021 inledde kommissionen ett offentligt samråd om det reviderade utkastet till gruppundantagsförordningen för vertikala avtal och riktlinjerna om vertikala begränsningar¹⁰. Syftet med den pågående översynen är att klargöra och förenkla vissa bestämmelser och upplevda luckor i regelverket där de nuvarande bestämmelserna kanske inte längre är ändamålsenliga på grund av marknadsutvecklingen, t.ex. den ökade onlineförsäljningen och framväxten av nya typer av plattformsföretag. Kommissionen siktar på att ha nya regler på plats när de nuvarande reglerna upphör att gälla den 31 maj 2022.

När det gäller översynen av EU:s konkurrensregler för horisontellt samarbete är syftet med dessa bestämmelser att underlätta för företag att samarbeta när detta är ekonomiskt önskvärt och inte påverkar konkurrensen negativt. I maj 2021 offentliggjorde kommissionen resultaten av utvärderingen¹¹ av de två horisontella gruppundantagsförordningarna om forskning och utveckling och om specialiseringsavtal (gruppundantagsförordningarna om FoU och om specialiseringsavtal, tillsammans kallade *horisontella gruppundantagsförordningar*) samt riktlinjerna om horisontella begränsningar. I juli 2021 inledde kommissionen ett offentligt samråd om de politiska alternativen för översynen av reglerna¹². Båda förordningarna upphör att gälla den 31 december 2022. Kommissionen siktar på att ha de nya reglerna på plats till det datumet.

Viktiga resultat från utvärderingen av reglerna för horisontella avtal

Utvärderingen visade att reglerna för horisontella avtal även fortsatt är användbara för företagen. Dock identifierades flera områden där reglerna inte är tillräckligt anpassade till digitaliseringen och hållbarhetsmålen. Företagen anser att en del av bestämmelserna i gruppundantagsförordningarna är stelbenta och krångliga, medan andra ses som otydliga och svårtolkade. Villkoren för undantag i gruppundantagsförordningen om FoU kanske inte längre är optimala för att fånga in konkurrensfrämjande FoU-avtal och omfattningen av gruppundantagsförordningen om specialisering kan vara för snäv. En del bestämmelser i gruppundantagsförordningarna och riktlinjerna om horisontella begränsningar anses även vara oklara eller alltför stränga. Riktlinjerna om horisontella begränsningar ger inte mycket vägledning om ny marknadsutveckling, t.ex. digitalisering, resiliens och hållbarhetsmål¹³ i horisontella avtal (de ger t.ex. inte tillräcklig rättssäkerhet för självbedömning av avtal som omfattar hållbarhetsmål och avtal om datadelning och datapoolning).

¹⁰ Offentligt samråd om det reviderade utkastet till gruppundantagsförordningen för vertikala avtal och riktlinjerna om vertikala begränsningar, 9 juli 2021–17 september 2021. Se: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-vber_en.

¹¹ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar – *Evaluation of the Horizontal Block Exemption Regulation* (inte översatt till svenska), SWD (2021) 103, 6.5.2021.

¹² Offentligt samråd – Horisontella avtal mellan företag, 13 juli 2021–5 oktober 2021. Se: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13058-Horizontal-agreements-between-companies-revision-of-EU-competition-rules/F_sv.

¹³ I FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling anges 17 mål för hållbar utveckling (såsom klimatåtgärder, kostnadsmässigt överkomlig och ren energi och industri, innovation och infrastruktur, samt 169 delmål (bland annat om att stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade naturkatastrofer, stoppa avskogningen och återställa förstörd skog eller utveckla hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer).

I maj 2021 offentliggjorde kommissionen även resultaten av utvärderingen¹⁴ om hur förordningen om gruppundantag inom motorfordonssektorn fungerar¹⁵. Kommissionen konstaterade att principerna för förordningen om gruppundantag inom motorfordonssektorn fortfarande gäller. Nya tekniker har dock utvecklats och data blir allt viktigare inom fordonsindustrin, vilket bör återspeglas i kommissionens vägledning om förordningen om gruppundantag inom motorfordonssektorn. Den gällande förordningen om gruppundantag inom motorfordonssektorn upphör att gälla den 31 maj 2023. Kommissionen diskuterar för närvarande uppföljningen av dessa resultat, med hänsyn till den pågående översynen av förordningen.

Utvärderingen av tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad har offentliggjorts

Tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad¹⁶ innehåller viktig vägledning om hur kommissionen tillämpar begreppen relevant produkt och geografiska marknader i konkurrenslagstiftningen. I juli 2021 offentliggjorde kommissionen resultaten av utvärderingen av tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad¹⁷. Utifrån dessa resultat har kommissionen beslutat att se över tillkännagivandet och kommer att genomföra ett samråd med berörda aktörer om det reviderade tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad under 2022.

Viktiga resultat från utvärderingen av tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad

Kommissionen konstaterade att principerna för tillkännagivandet om definitionen av relevant marknad, som grundar sig på EU-domstolarnas rättspraxis, fortfarande är berättigade. De återspeglar dock inte fullständigt utvecklingen i marknadspraxis, t.ex. när det gäller digitalisering. Tillkännagivandet är inte helt aktuellt på följande områden: i) Användningen av och syftet med SSNIP-testet (*small but significant and non transitory increase in price*) ("svag men betydelsefull och inte tillfällig prisökning") i definitionen av relevant marknad. ii) Digitala marknader, särskilt med avseende på produkter eller tjänster som saluförs till nollpris och digitala ekosystem. iii) Bedömning av geografiska marknader när det gäller globalisering och importkonkurrens. iv) Kvantitativa tekniker för marknadsdefinitioner. v) Beräkning av marknadsandelar. vi) Annan konkurrens än priskonkurrens (inklusive innovation).

Utkast till riktlinjer om tillämpningen av konkurrenslagstiftningen på kollektivavtal för egenföretagare har offentliggjorts

En del egenföretagare har inte mycket inflytande över betalning och arbetsvillkor. Förhandlingar om kollektivavtal kan vara ett viktigt verktyg för att förbättra villkoren, men en

¹⁴ Slutsatserna sammanfattas i en utvärderingsrapport och ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar. Rapport från kommissionen – Kommissionens rapport om utvärdering av hur förordning (EU) nr 461/2010 om gruppundantag inom motorfordonssektorn fungerar, COM(2021)264, 28.5.2021. *Commission Staff Working Document of the Motor Vehicle Block Exemption Regulation accompanying the document Report from the Commission, Commission Evaluation Report on the operation of the Motor Vehicle Block Exemption Regulation (EU) No 461/2010* (inte översatt till svenska) SWD(2021) 112, 28.5.2021.

¹⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (EUT L 102, 23.4.2010, s. 1).

¹⁶ Kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning, (EGT C 372, 9.12.1997, s. 5).

¹⁷ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Evaluation of the Commission Notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law of 9 December 1997* (inte översatt till svenska), SWD(2021) 199, 12.7.2021. Se: https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-07/evaluation_market-definition-notice_en.pdf.

del egenföretagare kan anses utgöra ”företag” och kollektivavtalen kan därför omfattas av EU:s konkurrensregler. För att ta itu med detta problem genomförde kommissionen i januari 2021 ett samråd med alla berörda parter om de olika politiska alternativen, först med en inledande konsekvensbedömning och därefter med ett detaljerat frågeformulär i mars 2021¹⁸. Den 9 december 2021 offentliggjorde kommissionen ett utkast till riktlinjer för tillämpning av EU:s konkurrenslagstiftning på kollektivavtal som rör arbetsvillkoren för egenföretagare för samråd¹⁹. Kommissionen kommer att bedöma de berörda aktörernas bidrag och offentliggöra en slutlig version av riktlinjerna under 2022.

Resultaten av utvärderingen av de förfarande- och behörighetsmässiga aspekterna av EU:s koncentrationskontroll och ytterligare vägledning om artikel 22 har offentliggjorts

Syftet med utvärderingen av de förfarande- och behörighetsmässiga aspekterna av EU:s koncentrationskontroll var att undersöka hur vissa koncentrationsregler har fungerat i förhållande till utvecklingen på marknaden. Utvärderingen fokuserade särskilt på två frågor: i) de omsättningsbaserade behörighetströsklarnas effektivitet när det gäller att fånga upp koncentrationer som kan ha en påtaglig inverkan på konkurrensen på den inre marknaden och ii) ändamålsenligheten hos det förenklade anmälningsförfarande som infördes 2013. Kommissionen offentliggjorde resultaten av utvärderingen²⁰ i mars 2021.

Viktiga resultat av utvärderingen av de förfarande- och behörighetsmässiga aspekterna av EU:s koncentrationskontroll

Kommissionen konstaterade att de omsättningsbaserade behörighetströsklarna i kombination med mekanismen för hänskjutanden generellt sett var ändamålsenliga för att fånga upp relevanta transaktioner på EU:s inre marknad. Ny marknadsutveckling har dock lett till en gradvis ökning av förvärv av företag som spelar eller kan utvecklas till att spela en betydande konkurrensroll, även om de har en liten omsättning eller ingen omsättning alls vid tidpunkten för koncentrationen. Utvärderingen visade att i vissa fall utvärderades transaktioner med eventuella negativa effekter på konkurrensen varken av kommissionen eller medlemsstaterna. Detta gällde särskilt förvärv av framväxande företag med konkurrenspotential och innovativa företag inom bland annat den digitala sektorn, läkemedelssektorn, biotekniksektorn och vissa andra industrisektorer. Värdet på målföretaget motsvarade inte alltid i tillräcklig grad transaktionens möjliga konkurrensbegränsade verkningar.

I mars 2021 antog kommissionen ett meddelande med vägledning om tillämpning av mekanismen för hänskjutande mellan medlemsstaterna och kommissionen enligt artikel 22 i koncentrationsförordningen²¹. Vägledningen rör de särskilda omständigheter där de omsättningsbaserade behörighetströsklarna inte återspeglar målföretagets konkurrenspotential och transaktionen inte är anmälningspliktig enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning.

¹⁸ Kollektivavtal för egenföretagare – tillämpningsområdet för EU:s konkurrensregler, samrådsperiod 5 mars 2021–31 maj 2021. Se https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Collective-bargaining-agreements-for-self-employed-scope-of-application-EU-competition-rules/F_sv.

¹⁹ Meddelande från kommissionen *Riktlinjer för tillämpning av EU:s konkurrensrätt på kollektivavtal som rör arbetsvillkoren för egenföretagare utan anställda*, 9.12.2021 C(2021) 8838 final BILAGA. Utkastet till riktlinjer ingår i ett paket med initiativ från kommissionen, som även innehåller ett förslag till direktiv om förbättrade arbetsvillkor för plattformsarbete och ett meddelande om att utnyttja digitaliseringens alla fördelar för framtidens arbete.

²⁰ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Evaluation of procedural and jurisdictional aspects of EU merger control* (inte översatt till svenska), SWD(2021) 66 final, 26.3.2021.

²¹ Meddelande från kommissionen: *Vägledning om tillämpning av den mekanism för hänskjutande av ärenden som anges i artikel 22 i koncentrationsförordningen för vissa kategorier av ärenden* (EUT C 113, 31.3.2021, s. 1).

Kommissionen kommer att uppmuntra till och godkänna fler hänskjutanden enligt artikel 22 i koncentrationsförordningen²².

2.3 Uppdatera reglerna och vägledningen för statligt stöd för att anpassa dem till nya utmaningar

Under 2021 fortsatte kommissionen sin utvärdering och översyn av de gällande reglerna för och vägledningen om reglerna för statligt stöd i syfte att underlätta den gröna och digitala omställningen och främja den inre marknadens resiliens när den återhämtar sig från covid-19-pandemin. Kommissionen fortsatte att följa marknadsutvecklingen och är beredd att ytterligare justera sina politiska verktyg så att EU kan reagera snabbt på framväxande kriser.

Justering av den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder

Mer nyligen konsulterade kommissionen medlemsstaterna om ett förslag att förlänga den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till den 30 juni 2022 medan den stakar ut vägen mot en successiv utfasning av pandemirelaterade krisstöd. Kommissionen antog den sjätte ändringen av den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder i november 2021²³. En förlängning av de befintliga åtgärderna enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till den 30 juni 2022 skulle bidra till att undvika stupeffekter genom att förhindra att det riktade offentliga stödet till företag avbryts i det rådande läget där allvarliga störningar som påverkar medlemsstaternas ekonomier ännu inte har upphört. Kommissionen fortsätter att ta vederbörlig hänsyn till utveckling som eventuellt påverkar EU, även de sociala och ekonomiska effekterna för EU till följd av Rysslands invasion av Ukraina, för att agera snabbt och justera sina politiska verktyg när det behövs. Kommissionen införde dessutom två nya verktyg för att få fart på och locka privata investeringar för en snabbare, miljövänligare och mer digital återhämtning från pandemin. Kommissionen införde investeringsstöd för en hållbar återhämtning till och med den 31 december 2022 och solvensstöd till och med den 31 december 2023. Solvensstödet gör det möjligt för medlemsstaterna att utnyttja privata medel och göra dem tillgängliga för investeringar i små och medelstora företag, inklusive nystartade företag, och små midcap-bolag.

Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi har antagits

Kommissionen fortsatte med sin översyn av reglerna om statligt stöd för att göra dem ändamålsenliga och anpassa dem till EU:s klimatmål. I juni 2021 inledde kommissionen ett offentligt samråd²⁴ där alla berörda parter ombads kommentera den föreslagna översynen av riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi. I december 2021 godkände kommissionen de nya riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi²⁵. Genom

²² Enligt artikel 22 i koncentrationsförordningen får medlemsstaterna begära att kommissionen undersöker koncentrationer som inte har en EU-dimension men som påverkar den gränsöverskridande handeln och hotar att påtagligt påverka konkurrensen inom den eller de medlemsstater som framställer begäran, oavsett om en sådan transaktion är anmälningspliktig enligt den hänskjutande medlemsstatens nationella regler för koncentrationskontroll.

²³ Meddelande från kommissionen – Sjätte ändringen av den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 och ändring av bilagan till meddelandet från kommissionen till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på kortfristig exportkreditförsäkring (2021/C 473/01, C/2021/8442, EUT C 473, 24.11.2021, s. 1).

²⁴ Offentliga samråd den 7 juni 2021–2 augusti 2021. Se https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ceeag_en.

²⁵ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022*, 27.1.2022, C(2022) 481 final.

revisionen utvidgades riktlinjerna till att omfatta nya ekonomiska områden, t.ex. ren mobilitet och minskning av koldioxidutsläpp från industrin. Riktlinjerna erbjuder även en flexibel ram som möjliggör stöd till alla tekniker som kan bidra till att uppnå målen för den europeiska gröna given. Riktlinjernas breddade tillämpningsområde åtföljs av skyddsåtgärder för att säkerställa att statligt stöd verkligen riktas mot de områden där det behövs. Medlemsstaterna är skyldiga att samråda med berörda parter när de utformar större åtgärder statliga stödåtgärder. Riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi kommer att stödja EU:s insatser för minskade koldioxidutsläpp, en cirkulär ekonomi, biologisk mångfald, ren eller utsläppsfri mobilitet och byggnaders energieffektivitet och energiprestanda för att uppfylla EU:s klimatmål för 2030 och 2050. Riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi trädde i kraft i januari 2022²⁶. Enligt de reviderade reglerna kommer mer statligt stöd att anses förenligt än tidigare.

Reviderade viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse har antagits

Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse samlar kunskap, expertis, finansiella medel och ekonomiska aktörer i EU i syfte att hantera allvarliga marknadsmisslyckanden, systemfel och samhällsutmaningar som inte kan åtgärdas på annat sätt. De bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättning, och konkurrenskraft och stärker EU:s öppna strategiska oberoende. För att undvika att sådana projekt snedvrider konkurrensen på den inre marknaden måste de godkännas av kommissionen enligt reglerna för statligt stöd. Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse möjliggör banbrytande innovation fram till den första industriella utbyggnaden och viktiga infrastrukturinvesteringar där offentliga insatser är nödvändiga²⁷. De viktiga projekten främjar dessutom entreprenörskap i EU, underlättar den gröna och digitala omställningen och ökar den inre marknads resiliens. Efter en utvärdering och ett omfattande samråd²⁸ med alla berörda parter om utkastet till reviderat meddelande antog kommissionen i november 2021 ett reviderat meddelande om statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (*meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse*)²⁹. Det reviderade meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse gäller från och med den 1 januari 2022.

Meddelande om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse

Genom det uppdaterade meddelandet breddas tillämpningsområdet i EU för viktiga projekt av europeiskt intresse och projekten blir mer öppna eftersom de normalt ska omfatta minst fyra medlemsstater. Projekten ska dessutom utformas på ett öppet och inkluderande sätt. Små och medelstora företags deltagande i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse underlättas och de får ut mer av att delta. Målen för meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse från 2021 har anpassats till EU:s nuvarande prioriteringar. För att stödja EU:s miljöstrategier och påskynda den gröna omställningen måste medlemsstaterna enligt meddelandet styrka att projektet är förenligt med principen om att "inte vålla någon betydande skada". Kommissionen har dessutom klargjort de kriterier som ska tillämpas när EU-medel kombineras med nationella medel.

²⁶ Se: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/qanda_22_566.

²⁷ Tidigare har finansiering enligt meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse godkänts för projekt om batterier, mikroprocessorer och vissa infrastrukturer.

²⁸ Offentliga samråd den 23 februari 2021–20 april 2021. Se https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ipcei_en.

²⁹ Meddelande från kommissionen: *Kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse*, C(2021) 8481 final.

Offentligt samråd om rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation

Rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation³⁰ syftar till att stimulera riskfylld forskning, utveckling och innovation som inte skulle genomföras utan statligt stöd. I april 2021 inledde kommissionen ett offentligt samråd i syfte att förenkla de befintliga rambestämmelserna för statligt stöd³¹. Målet är att göra det enklare för medlemsstaterna att stödja forskning, utveckling och innovation, inklusive små och medelstora företag och innovationskluster, säkerställa att snedvridningarna av konkurrensen begränsas till ett minimum och tillhandahålla de rätta incitamenten för att möjliggöra EU:s gröna och digitala omställning. Med utgångspunkt i det offentliga samrådet och de bidrag som inkommit fortsätter kommissionen att överväga hur rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation kan moderniseras och framtidssäkras. Med tanke på vikten av den gröna och digitala omställningen och den inre marknadens resiliens överväger kommissionen t.ex. modernisering inom områden som test- och experimentinfrastruktur och utveckling och genomförande av banbrytande tekniker. Kommissionen planerar att anta de reviderade rambestämmelserna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation under 2022.

Offentligt samråd om riktlinjerna för statligt stöd till bredband

Reglerna för statligt stöd för snabb utbyggnad av bredbandsnät (*bredbandsriktlinjerna*)³² syftar till att underlätta utbyggnaden och användningen av bredbandsnät i områden med bristande uppkoppling, t.ex. avlägsna och glesbefolkade regioner. Riktlinjerna gör det möjligt för medlemsstaterna att stödja modern infrastruktur som ger slutanvändarna bredbandstjänster av hög kvalitet till överkomliga priser i områden där kommersiella operatörer har begränsade incitament för att investera.

I juli 2021 offentliggjorde kommissionen resultaten av utvärderingen av bredbandsriktlinjerna³³. Kommissionen konstaterade att de befintliga reglerna överlag fungerar väl och är ändamålsenliga, men att vissa justeringar är nödvändiga för att anpassa de gällande reglerna till den senaste tidens tekniska framsteg. Det krävs även investeringar för att uppfylla EU:s nuvarande politiska mål, särskilt gigabytesamhället inom EU till 2025³⁴ och den digitala kompassen 2030³⁵. I november 2021 lade kommissionen ut förslaget till reviderade bredbandsriktlinjer för samråd³⁶. Det offentliga samrådet pågår till den 11 februari 2022. Syftet med utkastet till riktlinjer är att göra det enklare för medlemsstaterna att

³⁰ Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation (EUT C 198, 27.6.2014, s. 1).

³¹ Offentliga samråd den 8 april 2021–3 juni 2021. Se https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-rdi_en.

³² Meddelande från kommissionen: *EU:s riktlinjer för tillämpning av reglerna för statligt stöd på snabb utbyggnad av bredbandsnät* (EUT C 25, 26.1.2013, s. 1).

³³ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Evaluation of the State Aid rules for broadband infrastructure deployment* (inte översatt till svenska), SWD(2021) 194 final, 7.7.2021.

³⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: *Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle*, (COM(2016) 587 final).

³⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet*, COM (2021) 118 final, 9.3.2021.

³⁶ Utkast till meddelande från kommissionen om statligt stöd för bredbandsnät av den 19 november 2021.

stimulera utbyggnad av högpresterande bredbandsnät, inklusive gigabitnät och 5G-nät, samtidigt som snedvridningarna av konkurrensen begränsas.

Tillämpningsområdet för den allmänna gruppundantagsförordningen har utvidgats för att underlätta EU-program

I juli 2021 antog kommissionen ändringar av den allmänna gruppundantagsförordningen³⁷ i syfte att förbättra kopplingen mellan EU:s finansieringsregler och regler för statligt stöd enligt den nya fleråriga budgetramen³⁸. Ändringarna innebär att förordningens tillämpningsområde utvidgas, samtidigt som regler för statligt stöd som gäller för nationell finansiering inom ramen för vissa nyligen antagna EU-program rationaliseras³⁹.

I och med ändringen av den allmänna gruppundantagsförordningen kan statligt stöd som nationella myndigheter har beviljat för projekt som finansieras av program som förvaltas på EU-nivå genomföras direkt av medlemsstaterna, utan förhandsanmälan till kommissionen. Medlemsstaterna ska dock informera kommissionen om stödåtgärderna när de har godkänts. Enligt den uppdaterade allmänna gruppundantagsförordningen har medlemsstaterna möjlighet att tillhandahålla statligt stöd för den gröna och digitala omställningen. Förordningen ger en viss flexibilitet för att snabbt stödja företag som är i behov av hjälp till följd av negativa ekonomiska effekter som orsakats av oväntade externa chocker. Att undanta breda kategorier av statligt stöd från förhandsanmälan är en viktig förenkling som gör det enklare för medlemsstaterna att snabbt genomföra stödet.

Översyn av den allmänna gruppundantagsförordningen mot bakgrund av den gröna given

Den allmänna gruppundantagsförordningen genomgår för närvarande en riktad översyn för att ge medlemsstaterna möjlighet att snabbt mobilisera mer stöd för gröna projekt, utan förhandsanmälan till kommissionen. Översynen syftar till att bredda den allmänna gruppundantagsförordningens tillämpningsområde så att den även omfattar stöd för investeringar i nya tekniker, såsom vätgas och avskiljning, lagring och användning av koldioxid, som är avgörande för att hantera strategiska beroenden. Den allmänna gruppundantagsförordningens tillämpningsområde kommer således att utvidgas till att omfatta områden som är viktiga för att uppnå målen för den europeiska gröna given, t.ex. resurseffektivitet och biologisk mångfald. Ett annat syfte med översynen av den allmänna gruppundantagsförordningen är att förbättra bestämmelserna om stöd för investeringar inom viktiga politikområden, t.ex. byggnaders energiprestanda och laddnings- och

³⁷ Kommissionens förordning (EU) 2021/1237 av den 23 juli 2021 om ändring av förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (Text av betydelse för EES) (EUT L 270, 29.7.2021, s. 39). Offentlig finansiering som uppfyller villkoren för statligt stöd enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget måste normalt anmälas till och godkännas av kommissionen innan det genomförs. Syftet med detta är att säkerställa att offentliga utgifter inte ger upphov till illojal konkurrens för företag som är verksamma på EU:s inre marknad. Medlemsstaterna är dock inte skyldiga att anmäla statligt stöd till kommissionen, om stödet i fråga uppfyller alla relevanta kriterier i den allmänna gruppundantagsförordningen.

³⁸ Se https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_sv.

³⁹ De berörda nationella medlen gäller följande typer av projekt: Finansierings- och investeringstransaktioner som stöds av InvestEU-fonden. Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt (FoUI) som fått en spetskompetensstämpel inom ramen för Horisont 2020 eller Horisont Europa, samt samfinansierade forsknings- och utvecklingsprojekt eller samarbetsåtgärder inom ramen för Horisont 2020 eller Horisont Europa. Vissa transeuropeiska projekt avseende infrastruktur för digital konnektivitet som finansieras eller har fått en spetskompetensstämpel inom ramen för fonden för ett sammanlänkat Europa. Projekt för europeiskt territoriellt samarbete, så kallade Interreg.

tankningsinfrastruktur för ren mobilitet. Reglerna för fastställande av stödberättigande kostnader och tillåtna stödnivåer kommer dessutom att göras mer flexibla.

Översynen av riktlinjerna för riskfinansiering har antagits

I december 2021 antog kommissionen reviderade riktlinjer för statligt stöd för att främja riskfinansieringsinvesteringar⁴⁰. De reviderade riktlinjerna medför ett antal förbättringar som kommer att förenkla tillämpningen av riktlinjerna, konsolidera befintliga krav för förhandsbedömningar och begränsa kraven att tillhandahålla en analys av finansieringsbristen för de största stödordningarna för riskfinansiering. Dessutom införs förenklade villkor för bedömningen av stödordningar som endast är avsedda för nystartade företag och små och medelstora företag som ännu inte har gjort sin första kommersiella försäljning. För att säkerställa konsekvens har vissa definitioner i riktlinjerna anpassats till definitionerna i den allmänna gruppundantagsförordningen⁴¹. De reviderade riktlinjerna gäller från och med den 1 januari 2022.

Det reviderade meddelandet om kortfristig exportkreditförsäkring har antagits

I december 2021 antog kommissionen ett reviderat meddelande om kortfristig exportkreditförsäkring⁴². Meddelandet innehåller ett begränsat antal ändringar. Kriterierna för stödberättigande ändras t.ex. för små och medelstora företag, som under vissa omständigheter kan omfattas av statliga försäkringar. Enligt de tidigare reglerna var tröskeln för små och medelstora företag exportintäkter på högst 2 miljoner euro per år. I det reviderade meddelandet om kortfristig exportkreditförsäkring ökas denna tröskel till 2,5 miljoner euro. Det reviderade meddelandet om kortfristig exportkreditförsäkring trädde i kraft den 1 januari 2022.

De reviderade riktlinjerna för regionalstöd har antagits

Riktlinjerna för regionalstöd gör det möjligt för medlemsstaterna att stödja de minst gynnade regionerna och regioner som står inför övergångsproblem eller strukturella utmaningar. Riktlinjerna säkerställer även den inre marknadens integritet, samtidigt som hänsyn tas till EU:s sammanhållningsmål. Efter utvärderingen 2019 av de befintliga reglerna⁴³ och ett omfattande samråd med berörda aktörer om utkastet till text antog kommissionen de reviderade riktlinjerna för statligt regionalstöd i april 2021⁴⁴. De reviderade riktlinjerna för regionalstöd innehåller ett antal riktade justeringar som förenklar och återspeglar erfarenheterna från tillämpningen av de tidigare reglerna. Hänsyn har också tagits till nya politiska prioriteringar i samband med den europeiska gröna given och de europeiska industriella och digitala strategierna. De reviderade riktlinjerna för statligt regionalstöd trädde i kraft den 1 januari 2022.

⁴⁰ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd för att främja riskfinansieringsinvesteringar* (EUT C 508, 16.12.2021, s. 1).

⁴¹ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

⁴² Meddelande från kommissionen om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på kortfristig exportkreditförsäkring (EUT C 497, 10.12.2021, s. 5).

⁴³ Riktlinjer för statligt regionalstöd för 2014–2020 (EUT C 209, 23.7.2013, s. 1).

⁴⁴ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt regionalstöd* (EUT C 153, 29.4.2021, s. 1).

Utvärderingen av gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn och riktlinjerna har offentliggjorts

I maj 2021 offentliggjorde kommissionen en utvärdering av gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn och riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden⁴⁵. Utvärderingen visade att reglerna överlag är ändamålsenliga och tillgodoser de berörda sektorernas behov⁴⁶. Vissa riktade översyner gjordes dock, bland annat rörande förtydligande av vissa begrepp, ytterligare rationalisering och förenkling, anpassning till reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken⁴⁷ och justeringar för att återspegla EU:s nuvarande prioriteringar, särskilt den europeiska gröna given⁴⁸. Nästa steg är en konsekvensbedömning för att utvärdera de problem som identifierades under utvärderingen. Kommissionen planerar att anta de reviderade reglerna senast den 31 december 2022, när de nuvarande reglerna upphör att gälla.

2.4 Anpassa GD Konkurrens till nuvarande och framtida genomförandebehov

Digital omställning

Kommissionen bekräftar att den digitala omställningen är en viktig politisk prioritering för dess nuvarande mandat (ett Europa rustat för den digitala tidsåldern), inte bara när det gäller förändringar på marknaderna, utan även för att möjliggöra en modernisering av den offentliga sektorn. Under 2021 utarbetade och godkände GD Konkurrens en omfattande intern digital strategi, som kommer att öka effektiviteten i generaldirektoratets utredningsförfaranden och andra verksamheter. Den digitala strategin kommer dessutom att bidra till att stärka tillämpningen av EU:s digitala strategi genom investeringar i moderna digitala lösningar, GD Konkurrens system för hantering av ärenden kommer att moderniseras, särskilt genom införandet av CASE@EC för handläggning av ärenden om statligt stöd och dokumenthantering. Den digitala strategin är fast förankrad i kommissionens övergripande digitala strategi, som omvandlar kommissionen till en digital, användarfokuserad och datastyrd organisation.

GD Konkurrens arbetar med att utveckla och förbättra digitala lösningar som stöder kontakterna mellan externa aktörer som nationella konkurrensmyndigheter, företag som är verksamma på den inre marknaden, advokatbyråer och privatpersoner. I detta sammanhang införde GD Konkurrens tre nya digitala lösningar under 2021: Verktöget för interaktiv rapportering om statligt stöd (SARI2), eConfidentiality och eRFI. GD Konkurrens inledde även ett projekt för att omorganisera ärenderelaterad information som offentliggörs på webbplatsen Europa. Syftet är att det ska bli enklare att få tillgång till, söka i och exportera

⁴⁵ Giltighetstiden för reglerna förlängdes tidigare till den 31 december 2022. Se Kommissionens tillkännagivande om ändring av Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020 vad gäller deras tillämpningsperiod och om tillfälliga anpassningar för att ta hänsyn till effekterna av covid-19-pandemin (Text av betydelse för EES) (EUT C 424, 8.12.2020, s. 30).

⁴⁶ I utvärderingen bedömdes hur de nuvarande reglerna har fungerat mot bakgrund av deras huvudsakliga mål: minimera snedvridning av konkurrensen och handeln inom jordbruks- och skogsbrukssektorn, säkerställa enhetlighet mellan reglerna för statligt stöd på jordbruksområdet och den gemensamma jordbrukspolitiken, särskilt dess mål för landsbygdsutveckling samt förenkla förfarandena och minska de administrativa kostnaderna. Se https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2089-Agricultural-State-aid-guidelines-review_sv.

⁴⁷ Se https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_en.

⁴⁸ Se: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

offentliga konkurrenspolitiska uppgifter (bland annat ärenden om statligt stöd, antitrust- och koncentrationsärenden samt beslut). Med tanke på att den information som GD Konkurrens hanterar är känslig och konfidentiell har it-säkerhetsplaner för såväl nya som befintliga digitala lösningar tagits fram eller uppdaterats. Nödvändiga säkerhets- och övervakningsåtgärder genomförs för att öka cybersäkerheten och cyberresiliensen.

Under 2021 fortsatte GD Konkurrens att investera i tjänster och lösningar för omvärldsbevakning, avancerade data och maskininlärning för att stödja sina undersökningar. En särskild enhet arbetar med underrättelseanalyser och utredande analyser och tillhandahåller kriminaltekniskt it-stöd. Enheten inhämtar och analyserar dessutom information från allmänt tillgängliga källor och samlar in information av eventuell utredningsintresse för att upptäcka nya fall.

Resurser och organisation

I november 2021 genomförde GD Konkurrens en omorganisation av den befintliga organisationsstrukturen i syfte att bättre hantera politiska utvecklingstendenser. Antalet enheter som arbetar med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse ökades från en till två. Dessutom bildades en arbetsgrupp för rättsakten om digitala marknader för att stödja antagandet och genomförandet av rättsakten. GD Konkurrens inrättade också en förstärkt enhet för att skapa ett mer samordnat tillvägagångssätt när det gäller skattelagstiftning och aggressiv skatteplanering som har kopplingar till politiken för statligt stöd.

Programmet för den inre marknaden

Programmet för den inre marknaden antogs i april 2021⁴⁹. Programmet har en budget på 4,2 miljarder euro för perioden 2021–2027 och ger finansiellt stöd för att stärka styrningen av den inre marknaden och dess funktion. Det har även en konkurrenskomponent, dvs. en särskild budget för konkurrenspolitiken. Programmets budget för 2021 uppgick till 20,4 miljoner euro och stöttade en ändamålsenlig och aktuell tillämpning av konkurrenspolitiken. Medel användes även för samarbete och partnerskap med offentliga förvaltningar såväl inom EU som i övriga världen och för konkurrensfrämjande åtgärder.

Konkurrensfrämjande åtgärder

Under 2021 arbetade kommissionen med konkurrensfrämjande och utåtriktade åtgärder på flera nivåer för att förbättra ändamålsenligheten hos EU:s konkurrenspolitik, framför allt genom att vice ordförande Margrethe Vestager deltog i evenemang och presskonferenser. Pressmeddelanden, nyhetsbrev och sociala medier användes för att informera om konkurrenspolitikens fördelar. Dessutom anordnades särskilda evenemang på internationell nivå eller tillsammans med medlemsstaterna. På grund av covid-19-pandemin hölls de flesta mötena i virtuellt och/eller i hybridformat under 2021.

⁴⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 av den 28 april 2021 om inrättande av ett program för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag, området för växter, djur, livsmedel och foder och europeisk statistik (programmet för den inre marknaden) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) nr 1287/2013, (EU) nr 254/2014 och (EU) nr 652/2014 (EUT L 153, 3.5.2021, s. 1). Förordningen tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2021.

3. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resiliert inre marknad

Genom sitt politiska initiativ *Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern* visade ordförande Ursula von der Leyen att det digitala området är en av hennes viktigaste prioriteringar under denna kommissions mandatperiod. På konkurrensutsatta marknader måste företag vara innovativa och bli mer effektiva för att frodas⁵⁰. Detta gäller både de innovationsdrivna och snabbväxande digitala marknaderna och marknader som ännu inte har digitaliserats. En effektiv tillämpning av EU:s konkurrensregler och lagstiftningsreformer är nödvändiga inslag i den digitala omställningen av EU:s ekonomi för återhämtningen från covid-19-pandemin och för att stärka den inre marknadens resiliens.

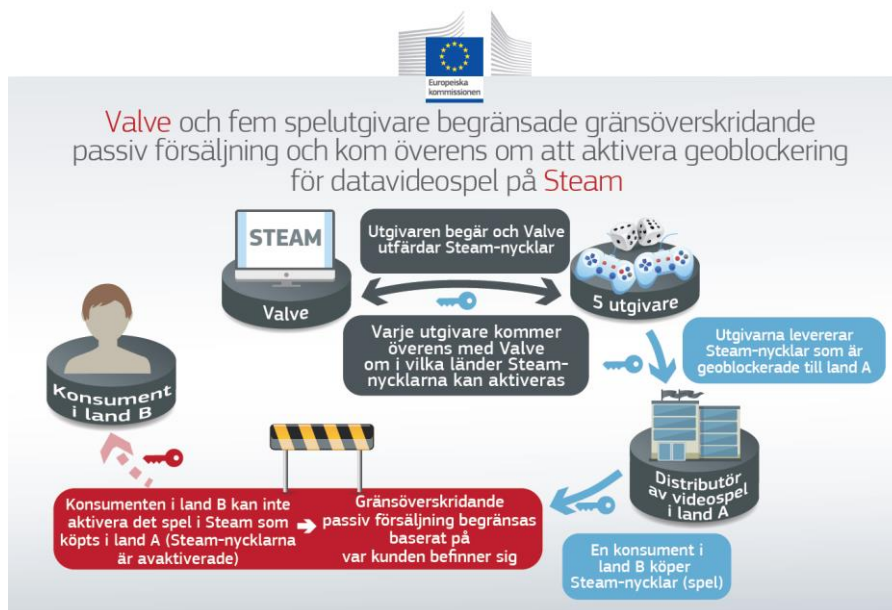
3.1 Verkställandet av antitrustlagstiftningen bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resiliert inre marknad

Under 2021 fortsatte kommissionen att kraftfullt tillämpa konkurrensreglerna för att hantera konkurrensbegränsningar på den inre marknaden.

På marknaderna för datavideospel bötfällde kommissionen Valve, ägaren av Steam, en onlineplattform för datavideospel och fem utgivare, Bandai Namco, Capcom, Focus Home, Koch Media och ZeniMax. Böterna uppgick sammanlagt till 7,8 miljoner euro och avsåg begränsningar av gränsöverskridande försäljning av datavideospel på grundval av var kunderna befann sig inom EES ("geoblocking")⁵¹. Böterna för utgivarna på totalt över 6 miljoner euro sänktes eftersom företagen samarbetade med kommissionen. Valve valde att inte samarbeta och ålades böter på över 1,6 miljoner euro.

⁵⁰ Betydelsen av konkurrens och innovation lyfts även fram i meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *En SMF-strategi för ett hållbart och digitalt EU* (10.3.2020, COM(2020) 103 final) och i meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning*, 25.5.2021, COM(2021) 350 final

⁵¹ Ärendena AT.40413, Focus Home, AT.40414, Koch Media, AT.40420, ZeniMax, AT.40422, Bandai Namco och AT.40424, Capcom. See https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_21_170.



I april 2021 utfärdade kommissionen ett meddelande om invändningar till Apple. Kommissionen drog preliminärt slutsatsen att Apple snedvred konkurrensen på marknaden för musikströmning eftersom företaget missbrukade sin dominerande ställning i distribution av musikströmningsappar via sin App Store⁵². Kommissionen bestrider Apples villkor att det är obligatoriskt för utvecklare av strömningsappar som vill distribuera sina appar via Apples App Store att använda Apples egen köpmekanism i appen. Kommissionen hyser även farhågor över att Apple tillämpar vissa restriktioner för apputvecklare, vilket hindrar dem från att informera iPhone och iPad-användare om att det finns billigare köpalternativ.

Kommissionen fortsatte även sina undersökningar av potentiellt konkurrensbegränsande åtgärder från Amazons sida⁵³. Kommissionen hyser farhågor över att Amazon snedvrider konkurrensen på marknaden för detaljhandel på nätet genom att systematiskt förlita sig på icke-offentliga uppgifter om oberoende säljare som säljer på Amazons marknadsplats. Denna metod gynnar Amazons egen detaljhandelsverksamhet, som direkt konkurrerar med dessa tredje parter försäljning. I ett separat ärende undersöker kommissionen möjligheten att Amazon ger förmånsbehandling för Amazons egna erbjudanden till nackdel för de övriga säljarna på marknadsplatsen som använder Amazons logistik- och leveranstjänster.

I juni 2021 inledde kommissionen en formell antitrustundersökning för att bedöma huruvida Facebook bryter mot EU:s konkurrensregler genom att använda annonsuppgifter, särskilt annonsuppgifter som samlats in från annonsörer som konkurrerar på marknader där även Facebook är aktivt, t.ex. klassificerade annonser⁵⁴. Kommissionen hyser farhågor över att Facebook använder uppgifter från konkurrerande leverantörer när de annonserar på

⁵² Ärende AT.40437, Apple – App Store Practices (music streaming). Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_2093.

⁵³ Ärende AT.40462, Amazon Marketplace och ärende AT.40703 – Amazon – Buy Box. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2077.

⁵⁴ Ärende AT.40684, Facebook leveraging. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

Facebooks nätverk för att ge Facebooks marknadsplats en konkurrensfördel. I den formella antitrustundersökningen kommer kommissionen även att bedöma huruvida Facebook binder Facebook Marketplace, företagets onlinetjänst för klassificerade annonser, till sitt eget sociala nätverk. Kommissionen kommer att undersöka om det sätt på vilket Facebook Marketplace är integrerat i det sociala nätverket utgör en form av konkurrensbegränsande bindning som ger företaget en fördel när det gäller att nå ut till kunder och utestänger konkurrerande onlinetjänster för klassificerade annonser.

I juni 2021 inledde kommissionen en formell antitrustundersökning av onlineannonseringssektorn. Kommissionen undersöker huruvida Google har gynnat sin egen teknik för displayannonsering online i leveranskedjan för annonstekniktjänster till YouTube's fördel och till nackdel för konkurrerande leverantörer av annonseringstekniktjänster, annonsörer och utgivare på internet⁵⁵. I den formella undersökningen kommer kommissionen dessutom att undersöka om Google snedvrider konkurrensen genom att begränsa tredje parter tillgång till användaruppgifter för annonseringssyften på webbplatser och appar, och i stället förbehåller sådana uppgifter för sin egen användning. Kommissionens undersökning inriktas på displayannonsering där Google erbjuder ett antal tjänster, såväl till annonsörer som utgivare.

I november 2021 biföll tribunalen i stor utsträckning⁵⁶ kommissionens tidigare beslut i ärendet.

Ärendet om Google Search (produktjämförelse)

I juni 2017 hade kommissionen ålagt Google böter på 2,42 miljarder euro för att ha missbrukat sin marknadsdominans som sökmotor genom att ge en olaglig fördel till en annan Google-produkt, dvs. sin produktjämförelsetjänst⁵⁷. Googles produktjämförelsefunktion för Europa är en produkt som ger konsumenterna möjlighet att jämföra produkter och priser på nätet och hitta erbjudanden från onlineåterförsäljare, inklusive tillverkares nätbutiker, plattformar (som Amazon och eBay) och andra återförsäljare. Under 2008 införde Google en strategi för att marknadsföra sin egen produktjämförelsetjänst. Till följd av Googles olagliga metoder ökade trafiken till Googles produktjämförelsetjänst betydligt, medan konkurrerande produktjämförelsetjänster förlorade mycket trafik på varaktig basis. Efter kommissionens beslut ändrade Google sin så kallade shoppingbox för att göra det möjligt för tredje parter att annonsera om prisjämförelsetjänster i shoppingboxen. I november 2021 biföll tribunalen i stor utsträckning kommissionens beslut⁵⁸.

På marknaden för läkemedelsprodukter godtog kommissionen i februari 2021 en uppsättning åtaganden som erbjudits av Aspen⁵⁹ efter en undersökning av Aspens påstådda oskäligena prissättning. Aspen gick med på att sänka sina priser med i genomsnitt 73 % i Europa (utom Italien) för sex läkemedel som är mycket viktiga för behandlingen av allvarliga former av blodcancer, inklusive myelom och leukemi. Dessa prissänkningar kommer att leda till

⁵⁵ Ärende AT.40670, Google – Adtech and Data-related practices. Se:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1.2.3.

⁵⁶ Tribunalens dom av den 10 november 2021, Google LLC och Alphabet, Inc./Europeiska kommissionen, T-612/17, EU:T:2021:763.

⁵⁷ Ärende AT.39740, Google Search (Shopping). Se https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39740/39740_14996_3.pdf.

⁵⁸ Tribunalens dom av den 10 november 2021, Google LLC och Alphabet, Inc./Europeiska kommissionen, T-612/17, EU:T:2021:763.

⁵⁹ Ärende AT.40394, Aspen, kommissionens beslut av den 10 februari 2021 om ett förfarande enligt artikel 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och artikel 54 i EES-avtalet, C(2021) 724 final.

betydande besparingar för EU:s hälso- och sjukvårdssystem och säkerställa att dessa läkemedel även fortsatt finns tillgängliga på marknaden.

I mars 2021 inledde kommissionen en formell antitrustundersökning för att fastställa huruvida Teva på ett oriktigt sätt hade blockerat eller försenat inträdet på marknaden för nya företag som konkurrerade med Tevas storsäljande läkemedel Copaxone, till nackdel för patienter och hälso- och sjukvårdssystem⁶⁰.

I mars 2021 biföll EU-domstolen kommissionens tidigare beslut i Lundbeckmålet rörande så kallade *pay for delay*-avtal.

Domstolens dom i Lundbeckmålet⁶¹

I Lundbeckmålet bekräftade domstolen fullständigt kommissionens ståndpunkt⁶² angående *pay for delay*-avtal inom ramen för patenttvister. I *pay for delay*-avtal erbjuder läkemedelsföretag värdeöverföringar till producenter av generiska läkemedel för att få dem att avstå från eller senarelägga sina planer på marknadsinträde. Under 2002 hade Lundbeck ingått ett antal avtal med olika producenter av generiska läkemedel rörande generiska versioner av Lundbecks märkesläkemedel citalopram, ett storsäljande antidepressivt läkemedel. Dessa företag kom överens med Lundbeck om att inte träda in på marknaden i utbyte mot kontantbetalningar och andra incitament. Incitamenten uppgick till flera tiotal miljoner euro. Internt talade Lundbeck om att en ”klubb” hade bildats och om en ”massa pengar” som tillverkarna av generiska läkemedel skulle få dela på.

Domstolen biföll kommissionens bedömning att sådana *pay for delay*-uppgörelser utgör konkurrensbegränsning genom syfte, eftersom värdeöverföringarna inte kunde ha någon annan förklaring än parternas intresse att inte konkurrera med priser och prestationer. Domstolen bekräftade även att Lundbeck och producenterna av generiska läkemedel var potentiella konkurrenter vid tidpunkten för uppgörelserna, eftersom de hade verkliga och konkreta möjligheter att träda in på marknaden och konkurrera med Lundbeck. De hade inte heller några oöverstigliga hinder för marknadsinträde.

Efter inledandet av en antitrustutredning om branschen för konsumentprodukter och konsumenttjänster relaterade till sakernas internet 2020⁶³ offentliggjorde kommissionen en preliminär rapport för samråd i juni 2021⁶⁴. Sektorsutredningen inriktades på produkter och tjänster relaterade till digitala röstassistenter, enheter för smarta hem och kroppsburna enheter. Slutrapporten och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar offentliggjordes i januari 2022⁶⁵.

Slutrapport – branschutredning av sakernas internet för konsumenter

I januari 2022 offentliggjorde kommissionen resultaten av sin branschutredning om sakernas internet för konsumenter⁶⁶. Sektorn växer snabbt och efterfrågan ökar på röstassistenter som användargränssnitt för att interagera med andra smarta enheter och konsumenttjänster med sakernas

⁶⁰ Ärende AT.40588, Teva Copaxone. Se

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁶¹ Domstolens domar av den 25 mars 2021, Sun Pharmaceutical Industries och Ranbaxy (UK)/kommissionen, C-586/16 P, EU:C:2021:241, Generics (UK)/kommissionen, C-588/16 P, EU:C:2021:242, Lundbeck/kommissionen, C-591/16 P, EU:C:2021:243, Arrow Group och Arrow Generics/kommissionen, C-601/16 P, EU:C:2021:244, Xellia Pharmaceuticals och Alpharma/kommissionen, C-611/16 P, EU:C:2021:245 och Merck KGaA/kommissionen, C-614/16 P, EU:C:2021:246.

⁶² Kommissionens beslut C(2013) 3803 final av den 19 juni 2014 om ett förfarande enligt artikel 101 i EUF-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (ärende AT.39226 – Lundbeck).

⁶³ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_20_1326.

⁶⁴ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_21_2884.

⁶⁵ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_402.

⁶⁶ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar – Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Slutrapport – Branschutredning av sakernas internet för konsumenter, 20.1.2022, SWD (2022) 10 final.

internet. Ett antal potentiella konkurrensproblem identifierades, bland annat ensamrätt och bindningsmetoder för röstassistenter, vilket begränsar möjligheten att använda olika röstassistenter på samma smarta enhet, bristande interoperabilitet och begränsningar av funktionerna på smarta enheter från tredje parter och konsumenttjänster med sakernas internet. Den komplexa situationen när det gäller standardisering och äganderättsligt skyddad teknik kan ha en negativ inverkan på tillväxtpotentialen för konsumenttjänster med sakernas internet. Begränsning av de färdiga funktioner som finns tillgängliga för användarna var ett annat orosmoln. Andra potentiella konkurrensbegränsningar var metoder för att förinstallera, ställa in som standard och synligt placera ut konsumenttjänster med sakernas internet på smarta enheter eller i röstassistenter. Den information som samlats in i samband med branschutredningen om sakernas internet kommer att vägleda kommissionen i den framtida tillsyns- och regleringsverksamheten. Den bidrar även till lagstiftningsdiskussionen om kommissionens förslag till rättsakt om digitala marknader.

3.2. Kontrollen av koncentrationer bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad

Kontroll av koncentrationer säkerställer att konsolidering genomförs så att ett tillräckligt konkurrenstryck upprätthålls på de marknader som påverkas av en koncentration. Kontroll av koncentrationer förhindrar skapandet av marknadsstrukturer där företag och konsumenter har för få valmöjligheter, mindre innovation, sämre kvalitet eller högre priser. Kontrollen av koncentrationer kräver en bedömning av de positiva och negativa effekterna av en konsolidering.

Kommissionen fortsatte att arbeta intensivt med koncentrationer under 2021. Kommissionen antog 396 beslut i koncentrationsärenden inom ett antal sektorer (under 2020 antog kommissionen 352 beslut i koncentrationsärenden) varav 309 godkändes enligt ett förenklat förfarande. Kommissionen ingrep i 14 föreslagna förvärv, varav 11 transaktioner godkändes med villkor. Tre anmälda transaktioner övergavs av parterna och drogs tillbaka i fas 2.

I mars 2021 antog kommissionen Danfoss förvärv av Eaton Hydraulics⁶⁷ efter en fördjupad undersökning och med villkor. Företaget levererar hydraulikkomponenter som används i maskiner inom jordbruks-, industri- och byggindustrier. Åtagandena löste de konkurrensproblem som kommissionen identifierat och säkerställde att maskintillverkare i senare led även fortsatt skulle gynnas av konkurrensutsatta priser och ett brett urval av innovativa komponenter för sina produkter.

I mars 2021 antog kommissionen EssilorLuxotticas förvärv av GrandVision⁶⁸ efter en fördjupad undersökning och med villkor. Företaget är verksamt på marknaden för glasögonprodukter (solglasögon, linser och bågar) och återförsäljning av sådana produkter. Genom att ingripa säkerställde kommissionen att konkurrensen på detaljhandelsnivå även fortsatt är dynamisk och gynnar kunder i Belgien, Italien och Nederländerna.

I april 2021 beslutade Air Canada och Transat att avsluta ett föreslaget koncentrationsavtal⁶⁹. Beslutet kom efter det att kommissionen gjort en fördjupad undersökning av det föreslagna förvärvet, som anmälades i april 2020. Kommissionen inriktade sig främst på parternas

⁶⁷ Ärende M.9820 – Danfoss/Eaton Hydraulics.

⁶⁸ Ärende M.9569 – EssilorLuxottica/Grandvision.

⁶⁹ Ärende M.9489 – Air Canada/Transat.

överlappande verksamheter i fråga om passagerarflygtjänster mellan EES och Kanada. Kommissionens preliminära slutsatser var att den föreslagna koncentrationen skulle orsaka konkurrensproblem på ett stort antal transatlantiska linjer. Baserat på marknadstestet föreföll de åtaganden som erbjudits av parterna vara otillräckliga.

I december 2021 beslutade International Consolidated Airlines Group (IAG) och Air Europa att dra tillbaka sitt föreslagna avtal om koncentration⁷⁰. Parterna drog tillbaka förslaget efter det att kommissionen genomfört en fördjupad undersökning av IAG:s föreslagna förvärv av Air Europa. IAG kontrollerar Iberia, British Airways och flera andra flygbolag⁷¹. Kommissionen var oroad över att den föreslagna transaktionen betydligt kunde minska konkurrensen om flygningar till och från 70 städer, inom och till/från Spanien, där båda flygbolagen erbjuder direkta tjänster.

Under 2021 fortsatte kommissionen sin fördjupade undersökning av Hyundai Heavy Industries Holdings föreslagna förvärv av Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering. I januari 2022 förbjöd kommissionen koncentrationen, eftersom den skulle ha gett det sammanslagna företaget en dominerande ställning och skulle ha minskat konkurrensen på världsmarknaden för konstruktion av stora fartyg för flytande naturgas. Flytande naturgas bidrar till diversifieringen av EU:s energikällor och förbättrar energitryggheten.

3.3 Kontrollen av statligt stöd bidrog till den digitala omställningen och till en resilient inre marknad

För att EU ska kunna nå de konnektivitetsmål som ställs upp i gigabytesamhället inom EU till 2025⁷² och i den digitala strategin⁷³ och konnektivitetsmålen i den digitala kompassen för 2030⁷⁴ måste det finnas en bredbandsinfrastruktur som inte bara uppfyller kapacitets- och kvalitetskrav, utan även klarar mycket höga digitala hastigheter. Statligt stöd bidrar till att införa högpresterande bredbandsnät i EU och till att avhjälpa marknadsmisslyckanden, dvs. situationer och områden där det saknas incitament för kommersiella aktörer att tillhandahålla tillräcklig bredbandstäckning.

In 2021, in addition to projects supporting the roll-out and take-up of fixed broadband services, the Commission approved several projects concerning the roll-out of mobile broadband services, including, in May 2021, a EUR 2.1 million German aid scheme⁷⁵ and, in December 2021, a Spanish scheme to support the deployment of passive infrastructure for the provision of mobile communication services in areas without 4G mobile coverage⁷⁶.

I juni 2021 konstaterade kommissionen att det stöd som markbundna operatörer mottagit för utbyggnad av det markbundna televisionsnätet till avlägsna områden i Spanien stred mot EU:s

⁷⁰ Ärende M.9637 – IAG/Air Europa (EUT C 519, 22.12.2021, s. 2).

⁷¹ Ärende M.9637 – IAG/Air Europa.

⁷² Kommissionens meddelande *Konnektivitet för en konkurrenskraftig digital inre marknad – mot ett europeiskt gigabitsamhälle*, 14.9.2016, COM(2016) 587.

⁷³ Kommissionens meddelande *Att forma EU:s digitala framtid*, 19.2.2020. Se

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0067&qid=1623337144370>.

⁷⁴ Kommissionens meddelande *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet*, COM (2021) 118 final, 9.3.2021.

⁷⁵ Ärende SA.59574, Tyskland – Deployment of high-performance mobile infrastructure in Germany – DE (EUT C 410, 8.11.2021, s. 1).

⁷⁶ Ärende SA.64394 RRF – Spanien – National aid scheme for passive infrastructure for mobile networks.

regler för statligt stöd. Efter det att kommissionens beslut från 2013 upphävts (beslutet rörde alla regioner utom Kastilien-La Mancha) bekräftade kommissionen att operatörer av markbundna plattformar mellan 2005 och 2008 fick en oförenlig selektiv fördel jämfört med sina konkurrenter. Domstolen bekräftade kommissionens beslut rörande Kastilien-La Mancha i september 2018⁷⁷. Eftersom Spanien endast delvis hade återkrävt stödet inledde kommissionen förfaranden inför domstolen. I april 2021 slog domstolen fast att Spanien inte hade återkrävt stödet (C-704/19)⁷⁸. Spanien vidtar åtgärder för att återkräva stödet.

4. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den gröna omställningen

EU:s konkurrenspolitik är väl lämpad att bidra till EU:s miljö- och klimatmål, som minskningen av koldioxidutsläppen och övergången från förorenande fossila bränslen till alternativa bränslen i transportsektorn, i överensstämmelse med kommissionens mobilitetsstrategi. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrar till den europeiska gröna given⁷⁹ genom att upprätthålla effektiva, rättvisa och innovativa marknader. I detta sammanhang är en ändamålsenlig tillämpning enligt instrumentet för statligt stöd avgörande för att undvika snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden.

I februari 2021 anordnade GD Konkurrens en konferens för berörda aktörer för att diskutera hur antitrustpolitiken, koncentrationspolitiken och politiken för statligt stöd kan samverka på bästa sätt med miljö- och klimatpolitiken. Som en uppföljning offentliggjorde GD Konkurrens i september 2021 ett policydokument om hur konkurrenspolitiken kan och kommer att stödja målen i den europeiska gröna given⁸⁰.

4.1 Kontrollen av statligt stöd bidrog till den gröna omställningen

Under 2021 godkände kommissionen ett antal statliga stödåtgärder i syfte att stödja den gröna omställningen i EU. Kommissionen godkände 18 åtgärder till stöd för förnybar energi och 7 åtgärder för att stödja ren mobilitet.

I januari 2021 antog kommissionen ett beslut om godkännande av ännu ett viktigt projekt av gemensamt europeiskt intresse om batterier⁸¹. Projektet kallas *European Battery Innovation* och främjar forskning och innovation om batterier och deras värdekedja. De tolv medlemsstaterna kommer att bidra med upp till 2,9 miljarder euro i finansiering under de kommande åren. Den offentliga finansieringen kommer att frigöra privata investeringar på ytterligare 9 miljarder euro. Projektet kompletterar det första viktiga projektet av gemensamt

⁷⁷ Domstolens dom av den 20 september 2018, Konungariket Spanien/Europeiska kommissionen, C-114/17, EU:C:2018:309.

⁷⁸ Domstolens dom av den 29 april 2021, Europeiska kommissionen/Konungariket Spanien, C-704/19, EU:C:2021:342.

⁷⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 640 final).

⁸⁰ https://ec.europa.eu/competition-policy/index/news/competition-policy-brief-12021-policy-support-europes-green-ambition-2021-09-10_en.

⁸¹ Statligt stöd: EU-kommissionen godkänner 2,9 miljarder euro i offentligt stöd från tolv EU-länder till ett andra alleuropeiskt forsknings- och innovationsprojekt om batterier och hela deras värdekedja, kommissionens pressmeddelande, 26.1.2021. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_21_226. Den icke-konfidentiella versionen av beslutet kommer att publiceras i registret över statligt stöd på GD Konkurrens webbplats med följande ärendenummer: SA.55840 (Belgien), SA.55846 (Finland), SA.55858 (Frankrike), SA.56665 (Grekland), SA.55813 (Italien), SA.55844 (Kroatien), SA.55859 (Polen), SA.55819 (Slovakien), SA.55896 (Spanien), SA.55854 (Sverige), SA.55831 (Tyskland) och SA.55855 (Österrike). Se: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

uropeiskt intresse om batterier och deras värdekedja, som godkändes i december 2019⁸². Projektet är i linje med kommissionens policy för en övergång från fossila bränslen till alternativa bränsletekniker, den gröna och digitala omställningen av EU:s ekonomi inom ramen för den europeiska gröna given och den digitala strategin samt målet att öka EU-ekonomins resiliens⁸³.

I februari 2021 godkände kommissionen Rumäniens planer på att stödja en uppgradering av fjärrvärmesystemet i Bukarest⁸⁴. Stödåtgärden på 254 miljoner euro finansieras från strukturfonderna och kommer att hjälpa Rumänien att uppnå sina energieffektivitetsmål. Den kommer dessutom att bidra till att minska utsläpp av växthusgaser och andra förorenande ämnen utan otillbörlig snedvridning av konkurrensen.

I april 2021 godkände kommissionen en förlängning och ändring av en tysk stödordning till stöd för produktion av el från förnybara energikällor och gruvgas samt sänkningar av avgifterna för finansiering av stöd för el från förnybara energikällor. Avgiftssänkningen kommer att vara tillgänglig för energiintensiva företag och landströmsförsörjning till fartyg när de ligger vid kaj i hamn.

I maj 2021 godkände kommissionen en dansk stödordning till stöd för produktion av el från förnybara energikällor. Åtgärden kommer att hjälpa Danmark att nå sina mål för förnybar energi utan otillbörliga snedvridningar av konkurrensen och kommer att bidra till EU:s mål att uppnå klimatneutralitet senast 2050⁸⁵.

I juni 2021 godkände kommissionen en förlängning och ändring av en befintlig tysk stödordning till stöd för elproduktion i nya, moderniserade och ombyggda högeffektiva kraftvärmeverk. Den godkända stödordningen kommer att främja energieffektivitet och bidra till ytterligare minskningar av koldioxidutsläpp⁸⁶.

I juli 2021 godkände kommissionen en fransk stödordning på 30,5 miljarder euro till stöd för landbaserade sol- och vindkraftparker och vattenkraftverk. Åtgärden kommer att hjälpa Frankrike att nå sina mål för förnybar energi utan otillbörliga snedvridningar av konkurrensen och kommer att bidra till EU:s mål att uppnå klimatneutralitet senast 2050⁸⁷.

I december 2021 godkände kommissionen dessutom en tysk stödordning på 900 miljoner euro till stöd för investeringar i produktion av förnybar vätgas i länder utanför EU, som därefter kommer att importeras till och säljas i EU⁸⁸. Stödordningen, som kallas H2Global, syftar till att tillgodose EU:s efterfrågan på förnybar vätgas, som förväntas öka under de kommande åren, genom att stödja utvecklingen av outnyttjade förnybara källor utanför EU. H2Global

⁸² Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_19_6705.

⁸³ Kommissionens meddelande *Att forma EU:s digitala framtid*, 19.2.2020. Se <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0067&qid=1623337144370>.

⁸⁴ Ärende SA.57425, Rumänien – Support measure for the upgrade of the Bucharest Municipality District heating network (EUT C 177, 7.5.2021, s. 1).

⁸⁵ Ärende SA.56831, Danmark – Multi-technology RES tenders 2021–2024 (EUT C 214, 4.6.2021, s. 1).

⁸⁶ Ärende SA.56826, Tyskland – 2020 reform of support for cogeneration (EUT C 306, 30.7.2021, s. 1).

⁸⁷ Ärende SA.50272, Frankrike – Appels d'offres pour les renouvelables 2021–2026 (EUT C 450, 5.11.2021, s. 1).

⁸⁸ Ärende SA.62619, Tyskland – H2Global. Den officiella versionen av detta beslut finns ännu inte tillgänglig. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

kommer att stödja projekt som leder till betydande minskningar av växthusgasutsläppen, i linje med de miljö- och klimatmål som anges i den europeiska gröna given.

4.2 Verkställandet av antitrustreglerna och kontrollen av företagskoncentrationer bidrog till den gröna omställningen

I juli 2021 konstaterade kommissionen att biltillverkarna Daimler, BMW och Volkswagen-gruppen (Volkswagen, Audi och Porsche) bröt mot EU:s antitrustregler genom otillåten samverkan om teknisk utveckling av rening av kväveoxid i dieseldrivna bilar⁸⁹. Kommissionen ålade böter på 875,2 miljoner euro efter det att alla parter hade samtyckt till att ärendet skulle avgöras enligt förlikningsförfarandet för kartellärenden. Daimler bötfälldes inte, eftersom företaget avslöjade kartellen för kommissionen. Biltillverkarna hade samverkat för att hålla tillbaka den fullständiga potentialen hos en gemensamt utvecklad teknik för att begränsa skadliga utsläpp från dieseldrivna bilar genom att komma överens om att inte konkurrera om tekniker som går längre än EU:s normer för fordonsutsläpp.

I april 2021 ålade kommissionen järnvägsföretagen Österreichische Bundesbahnen (ÖBB), Deutsche Bahn (DB) och Société Nationale des Chemins de fer belges / Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (SNCB) böter på totalt 48 miljoner euro för deras deltagande i en kartell för exklusiv tilldelning av kunder⁹⁰. Överträdelsen gällde gränsöverskridande godstransporttjänster på järnväg i EU tillhandahållna enligt den så kallade godsdelningsmodellen och utförda med systemtåg av ÖBB, DB och SNCB⁹¹. Kommissionens undersökning visade att de tre järnvägsföretagen samordnade sitt agerande via ett samverkansarrangemang för utbyte av information om kundförfrågningar om konkurrensmässiga erbjudanden och att de tillhandahöll proformaanbud till varandra för att skydda sina respektive verksamheter.

I september 2021 gjorde kommissionen ett antal åtgärder som föreslagits av Grekland bindande för att säkerställa att konkurrenterna till Public Power Corporation (PPC) fick möjlighet att köpa mer el på längre sikt⁹². Grekland inkom med dessa åtgärder för att undanröja den snedvridning som orsakats av PPC:s exklusiva tillgång till brunkolsbaserad elproduktion. Kommissionen och EU-domstolarna har slagit fast att detta skapar ojämlika möjligheter på de grekiska elmarknaderna. De föreslagna åtagandena kommer att löpa ut när de befintliga brunkolskraftverken upphör med sin kommersiella verksamhet eller senast den 31 december 2024⁹³.

I december 2021 ålade kommissionen Abengoa S.A. och dess dotterbolag Abengoa Bionenergía S.A.⁹⁴ böter på 20 miljoner euro för deltagande i en kartell rörande

⁸⁹ Ärende AT.40178, Car Emissions, se https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202146/AT_40178_8022289_3048_5.pdf.

⁹⁰ Ärende AT.40330, Rail cargo. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹¹ Enligt godsdelningsmodellen, som är en kontraktsmodell som föreskrivs i internationell järnvägslagstiftning, ger järnvägsföretag som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster kunderna ett totalpris för de tjänster som behövs enligt ett enda multilateralt kontrakt.

⁹² Ärende AT.38700, Greek lignite and electricity markets. Se

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹³ Grekland gjorde samma åtaganden till Eurogruppen 2018 som ett villkor för utbetalning av ytterligare ekonomiskt understöd enligt Europeiska stabilitetsmekanismen för finansiellt stöd till Grekland.

⁹⁴ Ärende AT.40054, Ethanol benchmarks. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40054.

prisbildningsmekanismen på den europeiska etanolmarknaden. Biobränslen kan bidra till att främja renare transporter och minska utsläppen av växthusgaser och spelar därför en viktig roll i den gröna omställningen.

När det gäller kontroll av koncentrationer godkände kommissionen med villkor Veolias förvärv av Suez⁹⁵ i december 2021. Veolia och Suez är verksamma inom områdena vattenbehandling och avfallshantering. De två företagen erbjuder ett stort utbud av tjänster till kommunala kunder och industrikunder. Kommissionens undersökning visade att transaktionen skulle leda till betydande horisontella överlappningar på flera marknader i Frankrike och EES. Dessa överlappningar medför en risk för att Suez konkurrenstryck på Veolia upphör. Kundernas möjligheter att välja tjänstelösningar skulle minska och ofta begränsas till den sammanslagna enheten, och de skulle inte ha någon verklig förhandlingsposition.

5. Konkurrenspolitiken bidrog till en ekonomi för människor

Den sociala marknadsekonomi är en av de grundpelare som EU bygger på och stöds av EU:s konkurrenspolitik. Under 2021 stöttade GD Konkurrens denna övergripande ambition genom att tillämpa konkurrensreglerna och skydda en konkurrens på rättvisa och lika villkor. Den digitala dimensionen beaktades t.ex. i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens, kapitalmarknadsunionen och bankunionen och genom att säkerställa ändamålsenlig beskattning⁹⁶.

5.1 Resilienta finansiella tjänster i EU

Tillämpning av antitrustreglerna på finansiella tjänster

EU:s konkurrenspolitik spelar en viktig roll för att säkerställa att konkurrensen sker på rättvisa och lika villkor inom finanstjänstesektorn. Under 2021 fokuserade kommissionen starkt på tillämpningen av kartellbestämmelserna inom finanstjänstesektorn och bötfällde 16 finansinstitut till ett belopp av totalt 740 miljoner euro.

I april 2021⁹⁷ antog kommissionen ett beslut mot Bank of America Merrill Lynch, Crédit Agricole, Credit Suisse och Deutsche Bank om deras deltagande i en kartell rörande obligationer utgivna i US-dollar av överstatliga institutioner, stater och offentliga institutioner (SSA-obligationer). De fyra investeringsbankerna samarbetade via en kärngrupp av handlare som utbytte kommersiellt känslig information. Kartelldeltagarna kommunicerade via multilaterala eller bilaterala chattrum med hjälp av Bloombergterminaler.

I maj 2021 beslutade kommissionen om påföljder för en annan kartell som sysslade med obligationshandel och ålade böter på totalt 371 miljoner euro. Kommissionen konstaterade att Bank of America, Natixis, Nomura, RBS (nu NatWest), UBS, UniCredit och WestLB (nu Portigon) bröt mot EU:s antitrustregler. En grupp av handlare som var anställda av dessa

⁹⁵ Ärende M.9969, Veolia/Suez. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹⁶ Meddelande från kommissionen: *Handlingsplan för att bekämpa skatteundandragande och göra beskattning enkel och lätt* (andra kvartalet 2020), ingår i kommissionens justerade arbetsprogram för 2020, COM(2020) 440 final, bilagorna 1 och 2, 27.5.2020.

⁹⁷ Ärende AT.40346, Sovereign and Agency bonds, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2004.

företag deltog i en kartell i primär- och sekundärmarknaderna för europeiska statsobligationer⁹⁸.

I december 2021 beslutade kommissionen om påföljder för en tredje kartell inom marknaden för avistahandel med valutor⁹⁹. Kommissionen ålade böter för Barclays, RBS HSBC och Credit Suisse på totalt 344 miljoner euro (förutom de böter på 1,7 miljarder euro som företagen redan hade ålagts i de två tidigare Forex-ärendena).

I juni 2021 utfärdade kommissionen ett meddelande om invändningar till Insurance Ireland, en sammanslutning av irländska försäkringsbolag. Kommissionen intog den preliminära ståndpunkten att Insurance Ireland bröt mot EU:s antitrustregler genom att begränsa konkurrensen på den irländska marknaden för motorfordonsförsäkringar¹⁰⁰.

Tillämpning av reglerna för statligt stöd på finansiella tjänster

Kommissionen godkände förlängningar av flera befintliga statliga stödordningar som gav medlemsstaterna möjlighet att fortsätta att stärka finanssektorns resiliens, utan att behöva bevilja nytt statligt stöd till enskilda finansinstitut. Kommissionen godkände även förlängningar av stödordningar för omstrukturering av eller ordnat utträde från marknaden för nödlidande banker i Polen¹⁰¹, Irland¹⁰² och Danmark¹⁰³. Kommissionen tog också itu med potentiella likviditetsbrister hos banker i Grekland¹⁰⁴. Slutligen godkände kommissionen förlängningar av insättningsgarantisystem som var förenliga med marknaden i fråga om värdepapperisering av nödlidande lån i Grekland (Hercules¹⁰⁵) och Italien (GACS¹⁰⁶). Insättningsgarantisystemen hjälper bankerna att få ordning på sina balansräkningar utan beviljande av statligt stöd och orsakar inga snedvridningar av konkurrensen.

För Cypern¹⁰⁷ och Grekland¹⁰⁸ godkände kommissionen indirekt statligt stöd till flera finansinstitut. Dessa statliga stödordningar inriktas främst på att ge socialt stöd till utsatta hushåll som riskerar att förlora sina hem. Kommissionen godkände dessutom medlemsstaternas stöd till nybildade små och medelstora företag och nystartade företag, som

⁹⁸ Ärende AT.40324, European Government Bonds. Se

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202142/AT_40324_7971056_3662_3.pdf.

⁹⁹ Ärende AT.40135, Forex https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40135.

¹⁰⁰ Ärende AT.40511, Insurance Ireland: Insurance claims database and conditions of access. Se

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

¹⁰¹ Ärende SA.63002, Polen – Eleventh prolongation of the Credit Unions Orderly Liquidation Scheme (EUT C 285, 16.7.2021, s. 1). Ärende SA.64522, Polen – Sixth prolongation of the resolution scheme for cooperative banks and small commercial banks (EUT C 487, 3.12.2021, s. 1).

¹⁰² Ärende SA.62303, Irland – 13th Prolongation of the Credit Union restructuring and stabilisation scheme (EUT C 240, 18.6.2021, s. 1), ärende SA.100030, Irland – 14th Prolongation of the Restructuring and Stabilisation Scheme for the Credit Union Sector (EUT C 487, 3.12.2021, s. 1) och ärende SA.62649, Irland – 17th Prolongation of the Credit Union Resolution Scheme 2020-2021 (EUT C 240, 18.6.2021, s. 1).

¹⁰³ Ärende SA.58478, Danmark – Third prolongation of the winding-up scheme for small banks (EUT C 60, 19.2.2021, s. 1).

¹⁰⁴ Ärende SA.59030, Grekland – Prolongation of the Liquidity Guarantee Scheme for banks (EUT C 144, 23.4.2021, s. 1).

¹⁰⁵ Ärende SA.62242, Grekland – Prolongation of the Hercules scheme (EUT C 214, 4.6.2021, s. 1).

¹⁰⁶ Ärende SA.62880, Italien – Fourth prolongation of the Italian guarantee scheme for the securitisation of non-performing loans (EUT C 295, 23.7.2021, s. 1).

¹⁰⁷ Ärende SA.63005, Cypern – Scheme for the management of loans granted Cyprus under Government Housing Plans (OIKIA Scheme) (EUT C 366, 10.9.2021, s. 1).

¹⁰⁸ Ärende SA.100197, Grekland – Extension of SA.58555 "Temporary primary residence protection scheme". Den officiella versionen av beslutet har ännu inte offentliggjorts. Den officiella versionen av beslutet har ännu inte offentliggjorts. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

ofta bromsas av begränsad tillgång till finansiering. I detta syfte godkände kommissionen en ändring av det befintliga riskfinansieringssystemet i Frankrike¹⁰⁹.

5.2 Statligt skattestöd och selektiva skatteförmåner

Under 2021 godkände kommissionen flera statliga stödordningar för uppskjutande av skattebetalningar för att mildra de ekonomiska effekterna av covid-19-pandemin. I januari 2021 godkände kommissionen enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder en stödordning på 156 miljoner euro i Litauen för företag som drabbats negativt av covid-19-pandemin¹¹⁰. Det statliga stödet omfattar skatteuppskov och skatterelaterade likviditetsåtgärder (t.ex. delbetalningar av kvarskatt, räntefria perioder och uppskov med indrivning av skatteskulder).

I mars 2021 beslutade kommissionen att väcka talan mot Förenade kungariket i domstolen eftersom landet inte fullständigt hade återkrävt olagligt stöd till ett belopp på upp till 100 miljoner euro. Det olagliga stödet hade beviljats i form av skattebefrielse för passiva ränte- och royaltyintäkter i Gibraltar mellan 2011 och 2013¹¹¹. Kommissionen hade förklarat denna ordning för befrielse från bolagsskatt som olaglig och oförenlig med reglerna för statligt stöd 2018, och mer än två år efter kommissionens beslut hade Gibaltars myndigheter återkrävt mindre än 20 5 av det totala olagliga stödet¹¹². De återstående stödbeloppen och den upplupna återkravsräntan återbetalades till fullo via spärrkonton mellan maj och juli 2021. Kommissionen upphävde därför sitt tidigare beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 108.2 i EUF-fördraget mot Förenade kungariket.

5.3 Konkurrenspolitiken fortsatte att bidra till att mildra den ekonomiska och sociala nedgången till följd av covid-19-pandemin

Kommissionen använde den fulla flexibiliteten i reglerna för statligt stöd för exceptionella omständigheter för att anpassa den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder. Ändringen gav medlemsstaterna en skräddarsydd verktygslåda till stöd för ekonomin under covid-19-pandemin. Kommissionen har sedan den tillfälliga ramen antog i mars 2020 anpassat reglerna till medlemsstaternas och företagens nya behov. Två ytterligare ändringar antogs i januari och november 2021¹¹³. Den sjätte ändringen stakar ut vägen mot en successiv utfasning av krisåtgärderna samtidigt som man undviker stupeffekter och begränsar risken för ännu större ekonomiska skillnader mellan medlemsstaterna.

¹⁰⁹ Ärende SA.59985, France – Modification de la décision Aide d'État SA. 55869 (2019/N): Dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP (EUT C 195, 21.5.2021, s. 1).

¹¹⁰ Ärende SA.60632, Litauen – COVID-19 - Deferral of tax payments (EUT C 41, 5.2.2021, s. 1).

¹¹¹ Kommissionens beslut (EU) 2019/700 av den 19 december 2018 om det statliga stöd SA.34914 (2013/C) som Förenade kungariket har genomfört i fråga om bolagsskatteordningen i Gibraltar (C/2018/7848, EUT L 119, 7.5.2019, s. 151).

¹¹² Detta ärende rör sakfrågor som uppstod före Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen.

¹¹³ Meddelande från kommissionen: *Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19* (EUT C 91I, 20.3.2020, s. 1), ändrat genom kommissionens meddelanden C(2020) 2215 (EUT C 112I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUT C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUT C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUT C 340I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUT C 34, 1.2.2021, s. 6) och C(2021) 8442 (EUT C 473, 24.11.2021, s. 1).

Beslut om statligt stöd enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget och den tillfälliga ramen

Kommissionen fortsatte att bedöma stödåtgärder enligt artikel 107.3 b och 107.3 c i EUF-fördraget och den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder. Den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder, som ursprungligen skulle löpa ut den 31 december 2020, innehåller ett antal statliga stödåtgärder som kommissionen anser förenliga med den inre marknaden enligt artikel 107.3 b och 107.3 c i EUF-fördraget, t.ex. begränsade stödbelopp, selektiva skatteförmåner och statliga garantier för lån. Vid utgången av 2021 hade kommissionen fattat fler än 1 180 beslut för alla medlemsstater, inklusive beslut enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder.

Under 2021 godkände kommissionen t.ex. en grekisk stödordning på 800 miljoner euro enligt den tillfälliga ramen. Stödordningen syftade till att stödja företag verksamma inom turismsektorn som drabbats av covid-19-pandemin¹¹⁴. Kommissionen konstaterade att åtgärden var nödvändig, ändamålsenlig och proportionerlig för att avhjälpa en allvarlig störning i Greklands ekonomi. I oktober 2021 godkände kommissionen också en italiensk stödordning på 31,9 miljoner euro enligt den tillfälliga ramen. Stödordningen syftade till att stödja företag som drabbats av covid-19-pandemin¹¹⁵.

Ett antal av dessa stödåtgärder har samfinansierats genom sammanhållningspolitiken enligt två åtgärdspaket som kommissionen inledde: investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset (CRII), investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset plus (CRII+) och React-EU-paketet.

I mars 2021 godkände kommissionen en fransk statlig garantiordning på upp till 20 miljarder euro som syftade till att stödja ekonomin inom ramen för covid-19-pandemin¹¹⁶. Garantiordningen ger långfristig finansiering till företag och underlättar nya investeringar för att stödja återhämtningen från covid-19-pandemin.

Covid-19-relaterade beslut om statligt stöd och politiska initiativ

I augusti 2021 godkände kommissionen en uppsättning garantier för syntetiska värdepapperiseringstrancher enligt Europeiska garantifonden, som förvaltas av Europeiska investeringsbanksgruppen¹¹⁷. Initiativet stöder företag som drabbats av covid-19-pandemin i de 22 deltagande medlemsstaterna¹¹⁸.

Beslut om statligt stöd enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget

Enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget kan kommissionen godkänna statliga stödåtgärder för att kompensera företagen för skador som direkt orsakats av exceptionella händelser som covid-19-pandemin (t.ex. inom transport, turism, kultur, besöksnäringen och detaljhandelsförsäljning). Medlemsstaterna får anmäla åtgärder för avhjälpande av skada till

¹¹⁴ Ärende SA.63123, Grekland – COVID-19: Support to tourism sector (EUT C 223, 11.6. 2021, s. 1).

¹¹⁵ Ärende SA.62668, Italien – COVID-19 – IT – Automatic tax measures and non-repayable grants. Beslutet antogs enligt artiklarna 106.2, 107.2 a, 107.2 b och 107.2 c i EUF-fördraget. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹¹⁶ Ärende SA.58639 Frankrike – COVID-19: Dispositif de garantie aux fonds de prêts participatifs et d'obligations subordonnées (EUT C 84, 12.3.2021, s. 1).

¹¹⁷ Europeiska investeringsbanksgruppen består av Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF).

¹¹⁸ Se kommissionens pressmeddelande av den 16 augusti 2021: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_20_977.

kommissionen enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget på villkor att stödet är proportionerligt och det finns ett direkt orsakssamband mellan den exceptionella händelsen (covid-19-pandemin) och den skada stödmottagarna har lidit¹¹⁹.

I januari 2021 godkände kommissionen t.ex. en tysk ramstöddordning på 12 miljarder euro för att kompensera företag för de skador de lidit till följd av de restriktiva åtgärder som infördes för att begränsa covid-19-pandemin¹²⁰. Enligt denna ordning har företag från alla sektorer rätt till ersättning för de skador de lidit under nedstängningsperioderna till följd av de restriktioner som den tyska regeringen införde i mars/april och november/december 2020.

I april 2021 godkände kommissionen en dansk stöddordning på 1,74 miljarder euro enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget för att kompensera minkuppfödningsföretag och tillhörande verksamheter för åtgärder som vidtagits inom ramen för covid-19-pandemin¹²¹. I maj 2021 godkände kommissionen en tysk stöddordning på 10 miljarder euro för att kompensera företag inom alla sektorer för skador som orsakats av de nödåtgärder som vidtagits för att begränsa spridningen av covid-19¹²². I juli 2021 godkände kommissionen dessutom en italiensk stöddordning på 800 miljoner euro för att kompensera flygplatser och marktjänstföretag för skador som orsakats av covid-19-pandemin, särskilt de resebegränsningar som införts för att begränsa spridningen av viruset¹²³.

Statligt stöd till luftfartssektorn

Under 2021 var luftfartssektorn även fortsatt en av de sektorer som drabbats hårdast av covid-19-pandemin. Under året antog kommissionen 35 beslut om godkännande av statligt stöd till företag verksamma inom luftfartssektorn för att täcka deras behov av likviditet och kapital till följd av covid-19-pandemin. Dessa statliga stödåtgärder godkändes oftast enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder eller artikel 107.2 b i EUF-fördraget.

Kommissionen godkände statligt stöd till flygbolagen Air France¹²⁴, TUI¹²⁵, Scandinavian Airlines Systems¹²⁶ Finnair¹²⁷ och andra. Kommissionen bedömde dessutom flera undsättnings- eller omstruktureringsåtgärder för flygbolag, t.ex. TAP¹²⁸ och Condor¹²⁹, och godkände statligt stöd för att säkerställa långsiktig lönsamhet för dessa och andra flygbolag.

I september 2021 antog kommissionen två beslut angående det italienska flygbolaget Alitalia. Efter en fördjupad undersökning av två statliga lån på totalt 900 miljoner euro som beviljats

¹¹⁹ T.ex. en skada som orsakats av karantänåtgärder som förhindrar stödmottagaren att bedriva sin ekonomiska verksamhet. Andra typer av stöd, som mer generellt avser den ekonomiska nedgången till följd av covid-19-pandemin, ska utvärderas enligt förenlighetsprinciperna i artikel 107.3 b i EUF-fördraget och den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder.

¹²⁰ Ärende SA.60045 Tyskland – November Assistance Extra under Article 107 (2)(b) TFEU-Covid, (EUT C 41, 5.2.2021, s. 1).

¹²¹ Ärende SA.61945, Danmark – Aid scheme for milk farmers and related businesses affected by the COVID-19 out-break (EUT C 195, 21.5.2021, s. 1).

¹²² Ärende SA.62784, Tyskland – Covid-19 – Art. 107 2b Federal Umbrella Scheme (EUT C 223, 11.6.2021, s. 1).

¹²³ Ärende SA.63074, Italien – Damage compensation scheme for airport infrastructure managers and ground handling operators in Italy (EUT C 327, 13.8.2021, s. 1).

¹²⁴ Ärende SA.59913, Frankrike – COVID-19 - Recapitalisation of Air France and the Air France – KLM Holding (EUT C 240, 18.6.2021, s. 1).

¹²⁵ Ärende SA.59812, Tyskland – COVID-19 – Recapitalisation of TUI. Den officiella versionen av detta beslut finns ännu inte tillgänglig. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹²⁶ Ärende SA. 63898, Sverige – COVID-19 – State loan to SAS Consortium (EUT C 33, 21.1.2022, s. 1) och SA. 63250, Danmark – SA.63250 COVID-19 – Subsidised loan to SAS (EUT C 33, 21.1.2022, s. 1).

¹²⁷ Ärende SA.60113, Finland – Finnair – COVID-19 - hybrid loan 107.2.b (EUT C 240, 18.6.2021, s. 1).

¹²⁸ Ärende SA.60165 – Portugal – Restructuring aid to TAP SGPS.

¹²⁹ Ärende SA.63203, Tyskland – Restructuring of Condor (EUT C 429, 15.4.2021).

2017 konstaterade kommissionen att lånen utgjorde olagligt och oförenligt statligt stöd¹³⁰. I ett separat beslut¹³¹ fann kommissionen att det nya italienska flygbolaget ITA, som ska ta över en del av Alitalias tillgångar, inte är ekonomisk efterträdare till Alitalia och därför inte är skyldigt att återbetala det olagliga stöd som Alitalia beviljats. Kommissionen slog även fast att kapitaltillskottet till ITA på 1,35 miljarder euro överensstämde med marknaden. Kapitaltillskotten utgjorde följaktligen inte statligt stöd enligt EU:s regler.

Faciliteten för återhämtning och resiliens togs i drift –Vägen ut ur krisen

Faciliteten för återhämtning och resiliens trädde i kraft den 19 februari 2021¹³². Den finansierar reformer och investeringar i medlemsstaterna sedan pandemin bröt ut i februari 2020 fram till den 31 december 2026. Faciliteten utgör en central del av NextGenerationEU, ett instrument för tillfällig återhämtning som gör det möjligt för kommissionen att samla in medel för att bidra till att avhjälpa de omedelbara ekonomiska och sociala skador som covid-19-pandemin medfört.

Faciliteten för återhämtning och resiliens¹³³ syftar till att mildra de ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin och göra EU mer hållbart, resilient och bättre förberett på utmaningarna och möjligheterna i samband med den gröna och den digitala omställningen. Faciliteten gör det möjligt för kommissionen att samla in medel för att hjälpa medlemsstaterna att genomföra reformer och investeringar som överensstämmer med EU:s prioriteringar.

För att få stöd från faciliteten måste medlemsstaterna lämna in återhämtnings- och resiliensplaner till kommissionen. I planerna anger medlemsstaterna de projekt för reformer och offentliga investeringar som de planerar att genomföra med stöd från faciliteten. GD Konkurrens har tillhandahållit vägledning¹³⁴ för att underlätta genomförandet av planerna för återhämtning och resiliens. Syftet är att säkerställa att de investerings- och reformprojekt som får stöd är förenliga med reglerna för statligt stöd. GD Konkurrens har även tillhandahållit praktisk vägledning till medlemsstaterna för en snabb behandling av anmälningar om statligt stöd inom ramen för faciliteten.¹³⁵

6. Förenade krafter för att forma en europeisk och global konkurrenskultur

6.1 Politisk konsekvens genom Europeiska konkurrensnätverket

Under 2021 fortsatte kommissionen att säkerställa en enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 genom Europeiska konkurrensnätverket¹³⁶. Två av de viktigaste samarbets- och stödmekanismerna i förordning (EG) nr 1/2003 är de nationella konkurrensmyndigheternas

¹³⁰ Ärende SA.48171 – Italien – Complaints against alleged State aid to Alitalia.

¹³¹ Ärende SA.58173 – Italien – Newco ITA. Se kommissionens pressmeddelande av den 10 september 2021, ”Commission finds new air carrier ITA is not Alitalia's economic successor and Italy's capital injections into ITA are market conform”: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4665.

¹³² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

¹³³ Se resultattavlan för återhämtning och resiliens. Resultattavlan ger en överblick av hur genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna framskrider. https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

¹³⁴ Se https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/coronavirus/rf-guiding-templates_en.

¹³⁵ <https://ec.europa.eu/competition/state-aid/what-is-new/practical-guidance-to-MS-for-notifications-under-RRF.pdf>.

¹³⁶ Kommissionens tillkännagivande om samarbete inom nätverket av konkurrensmyndigheter, EUT C 101, 27.4.2004, s. 43 och EUT C 374, 13.10.2016, s. 10. Se <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29#>.

skyldighet att meddela kommissionen om nya utredningar i samband med påbörjandet av den första formella utredningsåtgärden, och att rådgöra med kommissionen om planerade beslut. Under 2021 inleddes 145 nya utredningar inom nätverket och 84 planerade beslut lämnades in.

Utöver dessa samarbetsmekanismer enligt förordning (EG) nr 1/2003 säkerställer också andra samarbetsmekanismer inom Europeiska konkurrensnätverket en enhetlig tillämpning av EU:s konkurrensregler mellan jurisdiktionerna. Nätverkets medlemmar möts regelbundet för att diskutera nyligen inledda ärenden, politiska frågor och frågor av strategisk betydelse. Under 2021 anordnades 37 möten mellan horisontella arbetsgrupper och sektorsspecifika undergrupper där konkurrensmyndigheternas tjänstemän utbytte åsikter och erfarenheter.

Under 2021 övervakade kommissionen medlemsstaternas arbete med att införliva direktivet om att utöka konkurrensmyndigheternas befogenheter i nationell lagstiftning¹³⁷ och bistod dem vid behov. Direktivet skulle införlivas senast den 4 februari 2021. I mars 2021 inledde kommissionen överträdelseförfaranden mot 22 medlemsstater eftersom de inte hade meddelat att de hade genomfört direktivet till tidsfristen. Av dessa 22 medlemsstater meddelade sedan 14 medlemsstater att de hade genomfört direktivet före utgången av 2021. Innan kommissionen avslutar överträdelseförfarandena kommer den att kontrollera att direktivet har genomförts korrekt. Under 2021 fortsatte kommissionen att bistå de återstående medlemsstaterna när de slutförde genomförandet av direktivet.

6.2 Konkurrenspolitiskt samarbete världen över

Multilaterala förbindelser

Under 2021 fortsatte kommissionen att aktivt delta i konkurrensrelaterade internationella forum, som OECD:s konkurrenskommitté, internationella konkurrensnätverket (ICN) och FN:s konferens för handel och utveckling (Unctad).

Vid mötet i OECD:s konkurrenskommitté 2021 bidrog kommissionen till diskussionerna om tillämpning av konkurrenspolitiken och regleringsalternativ, program för efterlevnad av konkurrenspolitiken, potentiella konkurrensproblem, metoder för att mäta konkurrensen på marknaderna, miljömässiga överväganden i samband med tillämpningen av konkurrenspolitiken och konkurrensmyndigheternas främjande av konkurrensneutralitet. I egenskap av medordförande i ICN:s unilaterala arbetsgrupp för konkurrensbeteende fortsatte kommissionen att arbeta med ett flerårigt projekt för bedömning av dominans och marknadsstyrka på digitala marknader. Under 2021 deltog kommissionen i det 19:e mötet i Unctads mellanstatliga grupp av experter på konkurrenslagstiftning och konkurrenspolitik.

Kommissionen fortsatte sitt arbete med att förbättra de internationella subventionsreglerna. En reform av subventionsreglerna är en av EU:s främsta prioriteringar i samband med översynen

¹³⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad (EUT L 11, 14.1.2019, s. 3).

av Världshandelsorganisationens handelsregler, vilket bekräftades i det gemensamma uttalandet från EU, Förenta staterna och Japan¹³⁸.

Bilaterala förbindelser

I december 2021 inledde kommissionen och Förenta staternas konkurrensmyndigheter en gemensam dialog om konkurrenspolitik på teknikområdet i syfte att utforma gemensamma metoder och stärka samarbetet om konkurrenspolitik och tillämpningen av denna inom tekniksektorerna¹³⁹. Kommissionen fortsatte att ha nära kontakt med Sydkoreas och Japans konkurrensmyndigheter enligt de respektive samarbetsavtalen¹⁴⁰. Under 2021 fortsatte kommissionen även förhandlingarna med Japan om ett andra generationens avtal om samarbete i konkurrensfrågor¹⁴¹. När det gäller utkastet till ett andra generationens avtal om samarbete i konkurrensfrågor mellan EU och Kanada har kommissionen regelbunden kontakt med den kanadensiska konkurrensmyndigheten för att finna en lösning i fråga om Kanadas dataskyddsnormer som är förenlig med de normer som EU-domstolen fastställer i sitt yttrande om 2014 års avtal mellan EU och Kanada om passageraravgifter¹⁴². Kommissionen fortsatte även sitt nära konkurrenspolitiska samarbete med Kinas statliga administration för marknadsreglering enligt samarbetsavtalet från 2019¹⁴³.

Kommissionen har för avsikt att inbegripa bestämmelser om konkurrens och kontroll av statligt stöd i förhandlingar om frihandelsavtal. Under 2021 fortsatte kommissionen sina förhandlingar om frihandelsavtal med Australien, Azerbajdzjan, Chile, Indonesien, Nya Zeeland och Uzbekistan.

Kommissionens främsta politiska mål vad gäller kandidatländer och potentiella kandidatländer är att bistå dem med att anpassa sina rättsliga konkurrenspolitiska ramar, skapa välfungerande operativt oberoende konkurrensmyndigheter och bygga upp goda efterlevnadsresultat. Under 2021 fortsatte kommissionen att övervaka kandidatländernas och de potentiella kandidatländernas efterlevnad av sina åtaganden enligt stabiliserings- och associeringsavtalen.

För att utveckla samarbetet på konkurrensområdet fortsatte kommissionen även att samarbeta med ett antal nationella och regionala myndigheter i Afrika. Under 2021 anordnade kommissionen gemensamma workshoppar med Sydafrikas konkurrensmyndighet om digitala aspekter av konkurrenspolitiken och samarbete mellan konkurrensmyndigheter.

En regelbunden och konstruktiv dialog mellan institutioner

Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén är viktiga partner till kommissionen i de fortsatta dialogerna om

¹³⁸ Se: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2330>.

¹³⁹ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_6671.

¹⁴⁰ Se https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/korea_en, https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/japan_en.

¹⁴¹ Se [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:22003A0722\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:22003A0722(01)).

¹⁴² Se <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?pro=AVIS&num=C-1/15>. Kanada förbereder för närvarande en översyn av sin nationella lag om integritetsskydd.

¹⁴³ Se https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/china_en.

konkurrenspolitiska frågor. Trots covid-19-pandemin fortsatte dialogerna under 2021 i form av fysiska möten och distanssammanträden.

Kommissionens vice ordförande Margrethe Vestager deltog i ett antal diskussioner i Europaparlamentet under 2021, bland annat dialoger om rättsakten om digitala marknader i utskottet för ekonomi och valutafrågor, utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd, utskottet för rättsliga frågor och utskottet för industrifrågor, forskning och energi. Vice ordförande Margrethe Vestager diskuterade även frågor om digital beskattning och statligt stöd på skatteområdet med underutskottet för skattefrågor. Vice ordföranden deltog dessutom i plenarsammanträden om konkurrenspolitik, riktlinjerna för statligt klimat-, energi- och miljöstöd, rättsakten om digitala marknader och handels- och teknikerådet mellan EU och Förenta staterna. Margrethe Vestager deltog även i flera strukturerade dialoger med Europaparlamentets utskott, t.ex. i utskottet för ekonomi och valutafrågor.

I ett skriftligt svar i september 2021 på parlamentets resolution om konkurrenspolitik (föredragande Johan Van Overtveldt, ECR-gruppen, Belgien) betonade kommissionen bland annat frågor gällande antagandet av den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder, covid-19-krisen, undersökningar av medlemsstaternas praxis för skattebeslut och ändringar i skattelagstiftningen. Kommissionen lyfte även fram förslaget till rättsakt om digitala marknader och den pågående översynen av reglerna för statligt stöd (främst översynen av miljö- och energiriktlinjerna till följd av en kontroll av ändamålsenligheten).

Under 2021 deltog vice ordförande Margrethe Vestager i diskussioner och debatter om konkurrenspolitiska frågor, bland annat i flera möten i rådet (konkurrenskraft: inre marknaden, industri och forskning).

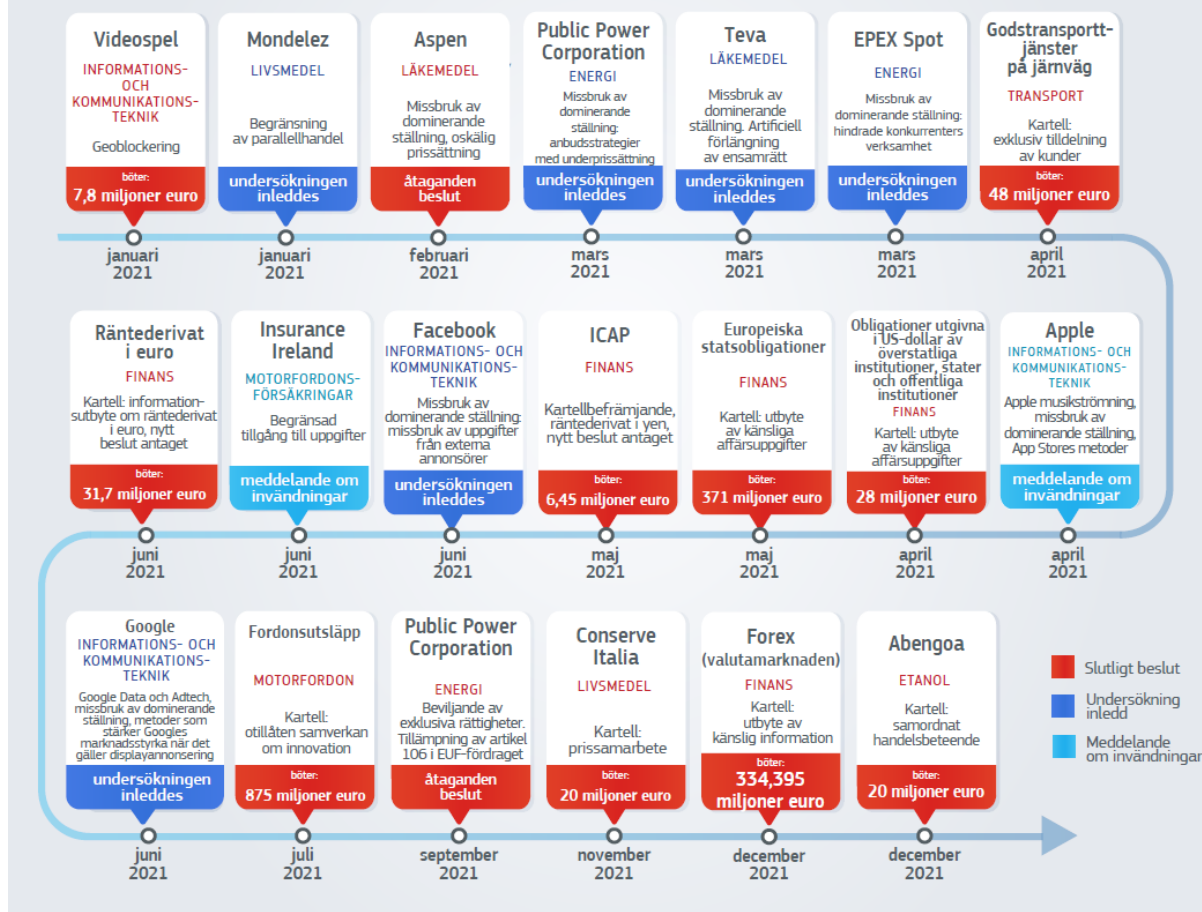
TILLÄMPNING AV KONKURRENSLAGSTIFTNINGEN



Europeiska
kommissionen

KONKURRENS

I ANTITRUST- OCH KARTELLÄRENDEN 2021



KONTROLL AV FÖRETAGSKONCENTRATIONER I EU 2021



Europeiska
kommissionen

KONKURRENS

